

# KANSAINVÄLISEN TOIMINNAN OPAS SEURAKUNTIEN NUORISOTYÖHÖN

Jenna Koivisto

Matleena Koskelainen

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyö, kevät 2013

Sosiaalialan koulutusohjelma

Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön  
suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) + kirkon

nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

## TIIVISTELMÄ

Koivisto, Jenna & Koskelainen, Matleena. Kansainvälisen toiminnan opas seurakuntien nuorisotyöhön. Kevät 2013, 93 s., 1 liite. Diakonia-ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma, kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyö on produktio, jonka tavoitteena oli tuottaa kirkon nuorisotyölle suunnattu opas kansainvälisestä toiminnasta. Tarkoituksena oli tuottaa materiaalia, joka innostaisi työntekijöitä ja nuoria tutustumaan sekä toteuttamaan kansainvälistä toimintaa. Työn toinen tarkoitus oli saada seurakunnat näkemään kansainvälisen toiminnan tärkeän roolin ekumenian toteuttamisessa. Myös tiedottaminen nuorille erilaisista kansainvälisen toiminnan mahdollisuuksista oli olennaista. Opas koottiin yhteistyössä Kuopion seurakuntayhtymän kanssa.

Opinnäytetyöprosessi alkoi tammikuussa 2012 teorianäytteen kartoituksella. Prosessin aikana kansainvälistä toimintaa havainnointia Englannissa huhtikuussa 2012. Ensimmäinen versio oppaastamme valmistui tammikuussa 2013 ja lopullinen opas valmistui maaliskuussa 2013 raporttiosuuden kanssa samaan aikaan.

Työn raporttiosassa esitellään käsitteitä, joiden avulla kansainvälistä toimintaa seurakunnissa voi perustella. Ekumenia, kansainvälisyyskasvatus ja ekumeeninen kasvatus ovat keskeisiä käsitteitä. Nuorisotyö ja sen historia esitellään myös kansainvälisestä näkökulmasta. Lopussa pohditaan näkökulmia kansainvälisestä kirkosta sekä nuorista ja heidän roolistaan kirkossa. Kohteet, jotka esitellään oppaassa, käydään läpi yksityiskohtaisemmin raportissa.

Työssä on käytetty monipuolisesti kirja- sekä elektronisia lähteitä. Opas koottiin pääasiallisesti elektronisia lähteitä käyttäen sekä omaa kokemustamme ja havainnointiamme apuna käyttäen. Pyrkimyksenä oli tehdä oppaasta tiivis, mutta kattava ja hyödyllinen kokonaisuus.

Asiasanat: kansainvälisyys, kansainvälinen toiminta, kirkon nuorisotyö, ekumenia, kansainvälisyyskasvatus, ekumeeninen kasvatus.

## ABSTRACT

Koivisto, Jenna & Koskelainen, Matleena. International activities for the youth work of parishes. 93 p., 1 appendice. Language: Finnish. Spring 2013. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work Degree: Bachelor of Social Services

The bachelor thesis is a product and the aim was to create a guide book to the youth work of Evangelical-Lutheran church about international work. The material is supposed to inspire workers and youth to explore and put international activities into practice. The object was that workers in parishes would understand the important role that international activity has in realizing ecumenism. Also informing youth about different possibilities of international activities was one of the aims. The study was made in co-operation with the federation of parishes in Kuopio.

The process of the thesis started in January of 2012 with the searching of theory. Observing international activity in England happened in April of 2012. The first version of the guide was ready in January 2013 and final version of it was completed at the same time with our report.

The report introduces the essential concepts of international activity. Those concepts are validating the international activity in the parish. The concepts of ecumenism, international education and ecumenical education are opened in the report. The last part of the report is about the internationality in church and the role of youth in the church. The possible destinations of international activity are introduced more widely in the report than in the guide.

Literature and electronic sources are used widely. In the guide is mainly used electronic sources supported with our experiences and observation. The aim was to make the guide compact and same time extensive enough to be useful in the youth work of the parish. Another aim of the guide was to give ideas and get people interested in international activity.

Keywords: internationality, international activity, church youth work, ecumenism, international education, ecumenical education.

## SISÄLTÖ

1 JOHDANTO .....	6
2 OPINNÄYTETYÖN TOIMINTAYMPÄRISTÖ .....	8
2.1 Kuopion seurakuntayhtymä .....	8
2.2 Kansainvälisen toiminnan historia Kuopion seurakunnissa .....	9
3 KESKEISET KÄSITTEET .....	11
3.1 Ekumenia .....	11
3.2 Evankelis-luterilaisen seurakunnan nuorisotyö ja sen historia.....	13
3.3 Kirkon nuorisotyön kansainvälisen toiminnan historia .....	14
3.4 Kansainvälisyyskasvatus .....	21
3.5 Ekumeeninen kasvatus .....	23
3.6 Kansainvälinen diakonia.....	27
4 AIKAISEMMAT OPINNÄYTETYÖT .....	29
5 OPINNÄYTETYÖPROSESSI.....	33
5.1 Opinnäytetyön teko ja työnjako .....	33
5.2 Produktion tekeminen.....	34
5.3 Taustatyö Englannissa .....	35
5.3.1 Tutustuminen Lontoon merimieskirkkoon .....	35
5.3.2 Tutustuminen IYF-leiriin Prestonissa .....	36
6 KANSAINVÄLISEN TOIMINNAN OPAS SEURAKUNTIEN NUORISOTYÖHÖN .....	38
6.1 Kansainvälinen kirkko.....	38
6.2 Nuorissa on tulevaisuus .....	40
6.3 Opas.....	42
6.4 Kohteet.....	43
6.4.1 Merimieskirkot.....	43
6.4.2 Taizé .....	44
6.4.3 Iona.....	46
6.4.4 Pyhiinvaellukset .....	47

6.4.5 Kansainväliset leiri ja IYF .....	48
6.4.6 Ystävyyssurakuntatoiminta .....	50
7 POHDINTA .....	52
LÄHTEET.....	55
LIITE 1: Kansainvälisen toiminnan opas seurakuntien nuorisotyöhön. ....	64

## 1 JOHDANTO

Kirkkomme on aina ollut osa jotain suurempaa. Globaalius ei ole uusi ilmiö, vaikka saamme oppia monikulttuurisuudesta ja kansainvälisyydestä koko ajan uutta. Kansainvälisyys on kirkossamme merkityksellinen osa toimintaa. Ekumeeninen liike, maailmanlähetys ja kansainvälinen diakonia ovat evankelis-luterilaisessa kirkossa olennaisia kansainvälisyyden muotoja, joiden toiminnassa kirkkomme on aktiivisesti mukana. (Silfverhuth 2005, 149.)

Valitsimme opinnäytetyömme aiheeksi kansainvälisen toiminnan oppaan seurakunnille, koska koemme kansainvälisen toiminnan nuorille tärkeäksi mahdollisuudeksi kokea kansainvälisyyttä sekä ekumeniaa. Opas on tarkoitettu ensisijaisesti rippikoulun jälkeiseen nuorisotyöhön, mutta myös nuorisotyöntekijöille. Yksinkertaisen kielensä puolesta opas sopii myös kenelle tahansa asiasta kiinnostuneelle.

Nuorisotyöntekijät joutuvat työssään kohtaamaan monenlaista, koska työ ja maailma ovat jatkuvassa muutoksessa. Yhtenä tärkeänä vaikuttajana nuorten elämässä on kansainvälisyys. Osa pääsee matkustelemaan, osa opiskelemaan ulkomaille ja osa kohtaa kansainvälisyyden koululuokassa. (Viirimäki 2004, 8.) Maailma kansainvälistyy vauhdilla, välimatkat tuntuvat lyhenevän, koska matkustaminen maasta toiseen on muuttunut helpommaksi. Myös seurakuntien olisi hyvä suunnata toimintaansa avoimemmin kansainvälisyyttä ajatellen kotiseurakunnan ulkopuolelle ja luoda yhteyksiä myös maamme rajojen ulkopuolelle.

Oppaan tarkoituksena on helpottaa ja kannustaa kansainvälisen toiminnan toteuttamiseen seurakunnissa. Halusimme nostaa esiin kansainvälisen toiminnan tarpeellisuuden ja sen sisältämät mahdollisuudet. Pyrimme oppaassamme tuomaan esille entuudestaan tuttuja, mutta myös vähemmän tunnettuja kohteita. Haluamme antaa myös käytännön neuvoja kansainväliseen toiminnan toteutukseen. Kansainvälisellä toiminnalla työssämme tarkoitetaan hyvin laaja-alaisesti konkreettista toimimista kansainvälisten ihmisten ja

yhteisöjen kanssa. Kansainvälinen toiminta voi olla leirejä tai retkiä ulkomaille sekä ulkomaalaisten leirejä ja retkiä Suomessa. Teoriaosassa käsitelimme keskeisimmät käsitteet, joiden pohjalta olemme perustelleet kansainvälisen toiminnan merkitystä seurakunnissa. Näitä käsitteitä ovat ekumenia, ekumeeninen kasvatus ja kansainvälisyyskasvatus. Esittelimme myös laajemmin oppaassamme olevat kohteet.

Mietittäessä, miksi kansainvälistä toimintaa tulee olla, olisi hyvä muistaa, että ymmärrystämme uusista kulttuureista lisätäksemme pelkkä faktatiedon kerääminen muista kulttuureista ei kannata kovin pitkälle. Sen sijaan tietoa ja ymmärrystä tulisi hakea erilaisista kulttuurien kohtaamisprosesseista. (Viirimäki 2004, 15.) Nuorten haaveissa kirkko vuonna 2015 lisäisi seurakuntien välistä yhteistyötä, jotta nuorilla on mahdollisuus tutustua toisiinsa (Nuorten julkilausuma 2004). Opas kannustaa ensisijaisesti maailmanlaajaan kohtaamiseen ja yhteistyöhön, jonka kautta nuorien on mahdollista tutustua myös ekumeenisesti toisiinsa.

## 2 OPINNÄYTETYÖN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

### 2.1 Kuopion seurakuntayhtymä

Kuopion seurakuntayhtymä sijaitsee Suomen kahdeksanneksi suurimmassa kaupungissa Kuopiossa, jossa asukkaita on 105 000. Kuopio on tärkeä yliopistokaupunki ja yksi valtakunnallisista osaamiskeskuksista. (Kuopion kaupunki 2012.) Kuopion seurakuntayhtymään kuuluu kuusi seurakuntaa: Alava, Kallavesi, Puijo, Tuomikirkko, Männistö ja Järvi-Kuopio. Seurakuntalaisia yhtymässä oli vuonna 2012 tammikuussa yhteensä 85 320. (Kuopion ev. lut. seurakunnat i.a. A.) Nuorisotyötä toteuttavat seurakunnissa ja yhtymässä yhteensä 34 työntekijää (Kuopion ev. lut. seurakunnat i.a. B). Teimme opinnäytetyömme Kuopion seurakuntayhtymälle.

Kuopion seurakuntayhtymälle kansainvälinen toiminta on tuttua. Seurakuntayhtymässä on muun muassa tehty retkiä Taizén yhteisöön, ystävyysseurakuntiin ja järjestetty kansainvälisiä pääsiäisleirejä. Keväällä 2012 seurakuntayhtymässä on myös alkanut kokoontua työryhmä nimeltä Uudet tuulet, jonka tarkoitus on pohtia ja kehittää kansainvälistä toimintaa seurakuntayhtymätasolla. Monet työntekijät, jotka ovat olleet mukana kansainvälisessä toiminnassa kokevat toiminnan arvokkaaksi mahdollisuudeksi nuorille kasvaa kansainvälisyyteen.

Kuopion seurakuntayhtymän suunnittelemassa strategiassa ekumeeninen yhteys nähdään tärkeänä. Kuopion seurakuntayhtymä sitoutuu edistämään kristittyjen välistä yhteyttä ja kasvattamaan kaikkia seurakuntalaisia lapsista aikuisiin lähetyksen, diakonian ja monikulttuurisuuden alueilla. Myös taloudellisesti ollaan valmiita panostamaan kansainväliseen diakoniaan sekä lähetystyöhön. (Kuopion ev.lut. seurakunnat 2009, 10.)

Opinnäytetyötä tehdessämme kävimme keskusteluja useiden Kuopion seurakuntayhtymän työntekijöiden kanssa kansainvälisestä toiminnasta. Havaitsimme näiden keskustelujen aikana työntekijöiden positiivisen,



kiinnostuneen ja avoimen asenteen kansainvälistä toimintaa kohtaan, joka motivoi meitä oman työmme tekemisessä. Saimme ohjausta muiltakin tahoilta kuin viralliselta työelämäyhteydeltämme, mikä helpotti työn loppuun saattamista.

## 2.2 Kansainvälisen toiminnan historia Kuopion seurakunnissa

Kuopion Alavan seurakunnassa kansainvälinen toiminta nuorisotyössä on alkanut jo 90-luvun alkupuolella, kun joukko nuoria lähti Lontooseen osallistuakseen St. Albansin hiippakunnan ekumeeniseen nuorten pääsiäisfestivaaliin. (Koskelainen 2004, 51.) Yhteistyö sai alkunsa työntekijöiden vierailusta St. Albansin hiippakuntaan. Vuoden päästä tapahtumasta Suomesta lähdettiin juhlistamaan pääsiäisfestivaalia Lontooseen. Tuolloin IYF kokosi lähes 200 nuorta eri Euroopan maista ja kirkoista. Tästä toiminta kehittyi nykyiseen muotoonsa IYF-leiriksi, joka toteutetaan vuorovuosina Suomessa, Saksassa ja Englannissa. (Hannu Koskelainen, henkilökohtainen tiedonanto 5.2.2013.)

Mukaan lähti innokkaita nuoria, joiden avulla International Youth festival – tapahtuma eli IYF on järjestetty muutamia kertoja myös Suomessa, Kuopiossa. Matkat ovat suuntautuneet Saksaan, Espanjaan ja Englantiin useita kertoja. Nuorten tehtäväksi on jäänyt huolehtia matkan valmisteluista pääosin itse. He ovat järjestäneet noin vuoden ajan ennen matkaan lähtöä erilaisia myyjäisiä, konsertteja ja olleet motivoituneina mukana toiminnassa, jonka päämääränä on ollut päästä jonnekin päin Eurooppaa pääsiäisfestivaaleille. (Koskelainen 2004, 51.)

IYF-toiminnan lisäksi on Kuopion seurakunnissa tehty ystävyysseurakuntatyötä Venäjälle, Unkariin ja Viroon, matkattu Taizén yhteisöön sekä tehty ulkomaanmatkoja muun muassa Israeliin (Hannu Koskelainen, henkilökohtainen tiedonanto 5.2.2013). Koskelaisen mukaan he ovat onnistuneet saamaan toimintaan hyvin mukaan sen ikäluokan, joka normaalisti olisi tippunut seurakunnan toiminnasta eli 18–25-vuotiaat. Nuoret saavat näistä

matkoista muun muassa uusia ystäviä sekä pääsevät osaksi ekumeenista hengellistä elämää. Näillä matkoilla nuoret myös oppivat erilaisia asioita, kuten erilaisuuden ymmärtämisestä ja hyväksymisestä. Tärkeimpänä kuitenkin se, että he voivat kokea olevansa osa Kristuksen maailmanlaajuista kirkkoa. (Koskelainen 2004, 51.)

### 3 KESKEISET KÄSITTEET

#### 3.1 Ekumenia

Ekumenia tulee kreikan kielen sanasta oikumene. Sanana ekumenia voi tarkoittaa koko asuttua maanpiiriä tai laajimmillaan koko kristillistä kirkkoa. Sillä voidaan kuitenkin viitata muun muassa kahden tai useamman kirkon välisiin suhteisiin tai asenteseen, joka toivoo kristittyjen ykseyttä. Tätä sanalla nykyään pääasiassa tarkoitetaan. Ekumenialla pyritään saattamaan hajanainen kristikunta keskinäiseen yhteyteen, niin uskon saralla kuin elävässä elämässäkin. (Suomen ekumeeninen neuvosto i.a.; Heinimäki & Jolkkonen 2009, 35–38; Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2009, 9.)

Ekumenia eli oikumene on johdettu kreikan taloa tai kotitaloutta tarkoittavasta sanasta oikos. Tästä näkökulmasta ekumenia näkee maailman Jumalan luomana paikkana, talona, jonne ihminen on kutsuttu asumaan ja elämään omana itsenään. Kirkkojen ykseyspyrkimysten lisäksi myös erilainen yhteinen toiminta kirkkojen välillä kuuluu ekumeniaan. Yhteinen ajankohtaisten asioiden, kuten oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien ja luomakunnan tulevaisuuden, pohtiminen voidaan lukea myös ekumeniaksi. (Edström 2010, 92.)

Kirkon ykseyspyrkimykset voidaan nähdä myös Jeesuksen aikaan palaamisena. Oikeasti ei ole kuin yksi kirkko, jonka Jeesus perusti julistuksellaan ja kuolemallaan. Näin kirkon ytimeen kuuluu ykseys. Tällä ei kuitenkaan tarkoiteta sitä, että kaikkien pitäisi olla samanlaisia vaan pyritään olemaan yhtä erilaisina yksilöinä ja yhteisöinä. Jo alkukirkon jäsenillä on ollut erilaisia tehtäviä ja lahjoja toteuttaa Kristuksen seuraamista, joten erilaisuus on kuulunut kristillisyyteen alusta alkaen. (Cantell 1981, 16–17.) Kristittyjen yhteisille juurille, Jeesuksen opetuksiin ja ensimmäisten kristittyjen elämään palaaminen pitävät sisällään ekumenian merkityksen. Jos yhteinen ydin on kaikille selkeä, siihen on helpompi sitoutua ja siitä näkökulmasta ymmärtää muiden kirkkojen erilaisia opillisia painotuksia ja jumalanpalvelustapoja.

Ekumeenisen vuorovaikutuksen ansiosta voi oppia paljon, mutta ennen kaikkea se mahdollistaa rukoilun yhdessä. (Heinimäki & Jolkkonen 2009, 35–38.)

Kristuksen kirkko toimii sekä paikallisella että maailmanlaajuisella tasolla. Ekumenia velvoittaa meitä hoitamaan suhteitamme kansainvälisellä tasolla kirkollisten ja ekumeenisten järjestöjen kanssa. Ekumeniaan kuuluu myös huolenpito ympäri maailman sijaitsevista sisaristamme ja veljistämme Jeesuksessa Kristuksessa. (Suomen ekumeeninen neuvosto 2002, 48.) Tärkeä rooli ekumenian toteutuksessa on kirkkojemme ja kristillisten yhteisöjemme johtajilla. Heidän tehtävänä on muodostaa sekä ylläpitää rakentavia suhteita eri yhteisöjen välillä. (Suomen ekumeeninen neuvosto 2002, 48.)

Kehotus ja oikeutus ekumeenisen työn tekemiseen löytyy Raamatusta Johanneksen evankeliumista, Jeesuksen jäähyväisrukouksesta. Jeesus toivoo kaikkien olevan yhtä Jumalassa ja Jeesuksessa, samoin kuin Jeesus on yhtä Jumalassa (Joh. 17:21). Myös Efesolaiskirjeessä (4:3-6) puhutaan yhdestä ruumista, yhdestä Hengestä ja yhdestä toivosta, johon meidät kaikki on kutsuttu sekä yhdestä Herrasta, yhdestä uskosta ja yhdestä kasteesta. Kansainvälisyydestä ja ekumeniasta tulisikin puhua enemmän yhdessä kuin erikseen.

Yhteinen usko Jeesukseen Kristukseen on ekumeenisen yhteistyön perusta. Myös toisten kristillisten kirkkojen ja yhteisöjen kunnioitus on tärkeää, jotta ekumeeninen yhteistyö olisi mahdollista. Muita kristittyjä kunnioittaessamme tunnustamme heidän oikeutensa opillisiin ja jumalanpalvelusperinteisiin liittyviin eroavaisuuksiin, erilaisiin rukoustopoihin ja uskonelämän muotoihin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että kokisimme kaiken oikeaoppiseksi, vaan haluamme pyrkiä ymmärtävään ja kunnioittavaan yhteistyöhön. Ekumeniaa toteuttaessamme pyrimme keskittymään ennen kaikkea eri kirkkoja ja yhteisöjä yhdistäviin tekijöihin. Eroavaisuuksien osalta pyrimme vuoropuheluun yhdenvertaisina eri kirkkojen ja yhteisöjen kanssa, jotta pääsisimme mahdollisimman laajaan yksimielisyyteen uskossa ja elämässä. Vuoropuhelussa myös omien perinteidemme ymmärtäminen korostuu. (Suomen ekumeeninen neuvosto 2002, 47.)

Seurakuntien arjessa ja juhlassa ekumenialla pitäisi olla oma, luontainen paikkansa, esimerkiksi esirukouksessa jumalanpalveluksissa (Elomaa 2010, 134).

Ekumeniassa kristityltä kysytään rohkeutta. Kysytään rohkeutta arvioida uudelleen omia käsityksiä sekä lähteä toisenlaisten kristittyjen pariin, pois omista tutuista piireistä. Ongelmallista ekumeniassa voi olla se, ettei tunne omaa kristillistä perinnettään ja oman kirkon traditioiden rikkautta. Tällöin ekumeniasta saattaa tulla keino havitella osallisuutta muiden kirkkojen tai tunnustuskuntien paremmalta vaikuttavaan traditioon. (Elomaa 2010, 126–127.)

### 3.2 Evankelis-luterilaisen seurakunnan nuorisotyö ja sen historia

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyö kohdistuu 7–29-vuotiaisiin ja yleisesti nuorisotyö jaetaan kolmeen ikäryhmään: 7–14-vuotiaat kuuluvat varhaisnuoriin, nuoret ovat iältään 15–18-vuotiaita ja 18–29-ikävuoteen kyse on nuorista aikuisista. Varhaisnuorten kanssa työtä tehdään kerhoissa sekä leireillä ja retkillä. Myös partiotoiminta sekä pyhäkoulutoiminta ovat osa varhaisnuorisotyötä. Painopiste nuorten kanssa tehtävässä työssä on rippikoulussa. Iso osa nuorisotyön resursseista menee itse rippikoulujen toteuttamiseen sekä sen jälkeiseen isotoimintaan. Näiden lisäksi kokoontuvaa nuorisotoimintaa kehitetään jatkuvasti. (Launonen 2008, 82–84.)

Nuoret aikuiset ovat ryhmä, joka helposti putoaa pois seurakunnan toiminnasta. Nuorille aikuisille ei nuorisotyössä yleinen kokoontuvien ryhmien toiminta ole enää mieleistä ja heille pyritäänkin keksimään vaihtoehtoista toimintaa, joka pitäisi heidät mukana seurakunnan toiminnassa. Nuoret aikuiset ovat tutkimusten mukaan suurin kirkosta eroava ikäryhmä, joten nuorten aikuisten toimintaan pyritään panostamaan muun muassa oppilaitostyön kautta. Kirkossa tehdään myös erityisnuorisotyötä, johon kuuluu henkilökohtaista asiakastyötä, pienryhmien kanssa työskentelyä, etsivää nuorisotyötä, vankilatyötä sekä yökahvila ja avointen ovien toimintaa. Erityisnuorisotyö kohdistuu

syrytyemisvaarassa oleviin sekä syrytyneisiin lapsiin ja nuoriin. (Launonen 2008, 82–84.)

Nuorisotyön juuret löytyvät 1880-luvulta, jolloin nuorisotyötä on alettu tehdä järjestöjen toimesta. Erilaiset urheilu-, raittius- ja nuorisoseurat toimivat vahvasti aktiivisten kansalaisten toimesta. 1920–1930-luvulla nuorisotyötä alettiin tehdä seurakunnissa, tällöin nuorisotyö hyväksyttiin kirkon työksi. 1940–1960-luku olivat nuorisotyön kasvun aikaa. Sodan luomista haasteista huolimatta nuorisotyö vahvistui seurakunnassa ja nuorisotyön ammattilaisia alettiin kouluttaa 1949 Luther- ja Seurakuntaopistolla. 1970–2000-luvulla nuorisotyö muuttui vihdoon järjestäytyneeksi ja laaja-alaiseksi. (Launonen 2009; Huttunen & Kallinen 2005.)

Suomen Lähetysseuran nuorisotyö tuli vahvaksi vaikuttajaksi nuorisotyössä 1980-luvulla. Läpi koko 1990-luvun jatkui suomalaisessa yhteiskunnassa kansainvälistyminen ja monikulttuuristuminen, joka vaikutti osaltaan myös seurakuntien nuorisotyöhön. Kansainvälistyminen näkyi seurakunnissa nuorten matkoina sekä rippikoulujen järjestämisenä ulkomaille. Ekumeenisuus lisääntyi ja sai näkyvyyttä nuorisotyössä. (Huttunen & Kallinen 2005.)

### 3.3 Kirkon nuorisotyön kansainvälisen toiminnan historia

Kansainvälinen toiminta on yli maan ja kansallisuuden rajojen tehtävää työtä. Käyttämällä termiä kansainvälinen toiminta korostamme, että kyse on nimenomaan toiminnasta. Kansainvälisessä toiminnassa tulisi toimia kansainvälisten asioiden parissa ja mahdollisuuksien mukaan päästä konkreettisesti kansainvälistymään. Yksi kansainvälisen toiminnan muoto on lähteä nuorten kanssa ulkomaille. Kansainvälistä toimintaa on myös vierailut muista maista Suomeen. Kansainvälinen toiminta antaa uusia monipuolisia välineitä kansainvälisyyskasvatukselle. Tutustuminen maailmanlaajuiseen Kristuksen kirkkoon sekä erilaisuuden kohtaaminen ja ymmärtäminen ovat osa kansainvälisyyskasvatusta (Silfverhuth 2005, 153).

Kansainvälisen toiminnan vahvuutena on uusien näkökulmien löytäminen tutustuttaessa uusiin kulttuureihin, joissa itselle selvät asiat eivät toiselle olekaan yhtä yksinkertaisia. Toimiessamme monien kulttuurien edustajien kanssa joudumme tarkastelemaan myös omaa kulttuuriamme ja uskoamme eri tavalla. Kansainvälisyys on ollut kirkossa aina, joten myös nuorisotyössä tulisi kiinnittää huomiota siihen, millaisia ajattelun välineitä me nuorille tarjoamme kansainvälisyyden kautta. (Sifverhuth 2005, 155.) Myös se, ettei kansainvälisyyteen liittyvistä mahdollisuuksista ja esimerkiksi ekumeniasta puhuta, kertoo siitä, miten tärkeänä koemme nämä kirkossamme vaikuttavat aiheet (Viirimäki 2004, 9).

Kansainvälisyys tuli osaksi Suomen kirkkoa 1800-luvun puolivälissä. Tällöin kirkko pääsi itsenäistymään niin, että seurakunnan ja kunnan hallinto erotettiin toisistaan. Vuonna 1869 tuli voimaan kirkkolaki, joka takasi evankelis-luterilaiselle kirkollemme kohtuullisen itsenäisyyden. Kirkko sai oman lakia säätävän elimen, kirkolliskokouksen ja myös paikallisseurakunnat saivat omat hallintoelimensä. Yhdistystoiminta heräsi kirkon itsenäistymisen myötä. Aktiivisesti haluttiin alkaa toimia sisä- ja ulkolähetysten edistämiseksi. Suomen Lähetysseura perustettiin jo ennen kirkkolain vahvistamista vuonna 1859 ja Suomen Merimieslähetysseura sai alkunsa vuonna 1875. Ensimmäiset lähetystyöntekijät lähtivät kohti Afrikan mannerta vuonna 1868. (Murtorinne 2000, 100–101.)

Kristilliset nuoriso- ja ylioppilasliikkeet sekä lähetysjärjestöt olivat 1800-luvun loppupuoliskolta asti puhuneet kansainvälisen yhteistyön puolesta. Yhteistyötä tehtäisiin eri tunnustuskuntiin kuuluvien kristittyjen kanssa. Haaveissa oli tehostaa lähetystyötä sekä omistautua maailman evankelioimiselle. Ekumeenisen liikkeen kärkijoukossa oli lähetyssekumenia, yksi ekumenian päähaaroista. Näin ollen voisi sanoa ekumeenisen liikkeen saaneen alkunsa lisääntyneestä kristillisestä lähetystyöstä. Silloin jo ymmärrettiin millainen voima voi olla kristillisten kirkkojen tekemällä yhteistyöllä. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. A.)

Edinburghissa, Skotlannissa vuonna 1910 järjestetyssä maailmankonferenssissa sai alkunsa moderni ekumeeninen liike, jonka tavoitteisiin kuului kirkkojen välisen yhteyden ja ykseyden edistäminen (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. A). Konferenssissa oli neljä suomalaista Lähetysseuran edustajaa. Yksi näistä osanottajista oli lähetysjohtaja Jooseppi Mustakallio, joka valittiin myös kokouksessa aloitetun työn jatkavaan komiteaan. Näin anglosaksinen lähetysmaailma lähentyi suomalaisten kanssa. (Mustakallio 2000, 182.)

Tästä sai alkunsa myös 1910 Faith and Order – liike, joka pyrki pohtimaan kirkkojen oppia ja järjestysmuotoja. 1914 perustettiin Saksassa rauhanjärjestö World Alliance for Promoting International Friendship through the Churches, joka työskenteli kansainvälisen ystävyuden hyväksi. Lähetyssekumenian rinnalle World Alliance – liike muodostui toiseksi ekumenian päähaaraksi. Liikkeen kansallistoimikuntia perustettiin muun muassa Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan 1915. Kuitenkin Suomessa liike pääsi toimimaan vasta 1917 Ruotsin arkkipiispan Söderblomin avustuksella. Tässä vaiheessa Suomi otti ekumeenisen liikkeen vaisusti vastaan, koska kirkkoamme hallitsi opillisten erojen selvittelyä välttelevä perinne. Arkkipiispa ei varsinaisesti toivottanut ekumeenista liikettä tervetulleeksi, vaan julisti Faith and Order – liikkeen kanssa työskentelyn luterilaisuuden perustotuuksista luopumiseksi. Toisista uskonnoista ja kristinuskon suuntauksista vaikutteiden ottaminen ja yhteensulautuminen eivät olleet arkkipiispa Johanssonille mieleen. Muissa maissa piispojen johtaessa ekumeenista työtä World Alliance – liikkeen Suomeen perustettu kansallistoimikunta ei saanut edes luterilaisen kirkon virallista hyväksyntää. (Mustakallio 2000, 182.)

Faith and Order - liikkeen rinnalla aloitti toimintansa käytännön palveluun ja todistukseen suuntautunutta ekumeniaa edustanut Life and Work – liike (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. A). Liike muodosti kolmannen ekumenian haaran ja pyrki pohtimaan ensimmäisen maailman sodan jäljiltä ajankohtaisia kysymyksiä liittyen politiikkaan, yhteiskuntaan ja talouteen erityisesti Ruotsissa. Life and Work – liikkeen järjestämä sosiaalieettinen suurkokous sai Suomen evankelis-luterilaisen arkkipiispan Gustaf Johanssonin



nousemaan avoimeen vastarintaan ekumeenista liikettä kohtaan. Tällöin osa Suomen kirkon johdosta asettui avoimesti antiekumeenista arkkipiispaa vastaan ja toimi vastoin hänen toiveitaan osallistumalla suurkokoukseen. (Mustakallio 2000, 182–183.)

Ekumeeninen järjestötoiminta alkoi Suomessa vuonna 1917. World Alliance – liikkeen yhteyteen perustettiin Uppsalan arkkipiispa Nathan Söderblomin toimesta World Alliance – liikkeen pohjoismainen yhteistoimikunta, josta tuli pian suomalainen kansallistoimikunta. Söderblom toivoi eksegetiikan professorilta, Arthur Hjeltiltä, osaston perustusta ja Hjelt, pitkään Nuorten Miesten Kristillisessä Yhdistyksessä toimineena otti haasteen vastaan. Kansallistoimikunta otti pohjoismaisten yhteyksien hoitamisen lisäksi myös World Alliance toimialaan kuuluvia tehtäviä sekä vastuun Faith and Order – liikkeen yhteyksistä. Aidosti ekumeeninen kansallistoimikunnasta tuli vasta vuonna 1924, jolloin toimikunta sai ensimmäiset ortodoksiset ja vapaakirkolliset jäsenensä. (Pajunen 2010, 32–33.) Kansallistoimikunta järjesti vuonna 1926 NMKY:n maailman konferenssin Suomessa, joka oli ensimmäinen ekumeeninen suurkokous (Mustakallio 2000, 182). Vuonna 1933 kansallistoimikunnasta, suomalaisesta ekumenian työelimestä, tuli Suomen Yleiskirkollinen toimikunta. Tällöin myös Life and Work – liikkeen yhteydenpidon vastuu kuului jo toimikunnan vastuulle. Suomen Yleiskirkollinen toimikunta halusi rauhantyön lisäksi tarkkailla nuoren kansainvälisen ekumeenisen liikkeen opillisia ja sosiaalis-eettisiä pyrkimyksiä. (Pajunen 2010, 32–33.)

1920-luvulla luterilaiset kirkot aloittivat varsinaisesti yhteistyönsä, jolloin Saksassa vuonna 1923 pidetyssä Luterilaisen maailmankonventin perustuskokouksessa amerikkalaiset, saksalaiset ja pohjoismaiden edustajat kokoontuivat. Luterilaisen maailman konventin perustamiskokoukseen osallistui kaiken kaikkiaan 15 suomalaista. Heistä yhtenä piispa Jaakko Gummerus, joka piti esitelmän korostaen luterilaisuuden ekumeenista luonnetta. Myös Pohjoismaiden välinen yhteistyö sai alkunsa. Yhteistyö alkoi varsinaisesti vasta Porvoon ruotsinkielisen hiippakunnan perustamisen jälkeen 1920-luvulla. Vuonna 1924 suomalaiset olivat edustamassa piispainkokouksessa Tanskassa. Suomen Kirkon Pappisliitolla oli myös osansa Pohjoismaiden ja Baltian

luterilaisten kirkkojen suhteiden säilymisessä. Monet seurakuntapapit Suomesta osallistuivat pohjoismaisiin pappeinkokouksiin ja pohdittiin myös teologian ylioppilaiden vaihto-oppilastoimintaa pohjoismaiden välillä. Kirkkopäivät muuttuivat myös kutsuvierailtaan kansainvälisiksi. Ulkomaiset vieraat pyrittiin perehdyttämään kirkon elämään huomioiden koko kirkon rakenteen perusasioista lähtien. (Mustakallio 2000, 182–183.)

Vaikka ekumeniaa ei otettu Suomessa vastaan pelkästään positiivisesti, ekumenia kuitenkin otti paikkansa suomalaisessa yhteiskunnassa. Vuonna 1936 solmittiin ehtoollisyhteyteen liittyvä sopimus Suomen ja Englannin kirkkojen välillä, mikä oli suuri saavutus ekumenialle sopimuksen synnyttyä toiseen kirkkokuntaan kuuluvan anglikaanisen kirkon kanssa. Näissä kahdenkeskisissä neuvotteluissa ei puhuttu ainoastaan ehtoollisyhteydestä vaan pohdittiin myös vanhurskauttamisoppia, sakramenteja, piispuutta ja lähetystyön kenttää. Neuvottelut olivat historiallisesti merkittävät, ei ainoastaan ehtoollisyhteyssopimuksen synnyn vuoksi, vaan myös kansainvälisten suhteiden ja ulkopoliittikan kannalta. (Mustakallio 2000, 183.)

Faith and Order - liike sekä Life and Work - liike yhdistyivät vuonna 1948 perustetussa Kirkkojen maailmanneuvostossa (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a. A; Heininen & Heikkilä 2002, 253). Yhdistyminen aiheutti keskustelua yleiskirkollisen toimikunnan jäsenkirkkojen keskuudessa. Aiemmin yhden asian puolesta puhuneiden liikkeiden yhdistyessä muuttui ekumeeninen kenttä merkittävästi. Suomen luterilaisen kirkon liittyminen Kirkkojen maailmanneuvostoon tapahtui yksinkertaisesti silloisen arkkipiispa Lehtosen päätöksestä, vaikkakin muilla suomalaisilla kirkoilla ja yhteisöillä prosessi oli paljon monimutkaisempi. Maailmanneuvostoon liittyi myös Kansainvälinen lähetysneuvosto vuonna 1961. Evankelis-luterilainen kirkko on sekä Kirkkojen maailmanneuvoston että Luterilaisen maailmanliiton perustajajäsen ja se on ollut osallisena ekumeenisessa työskentelyssä aina ekumeenisen liikkeen alkuvaiheista asti. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a. A; Heininen & Heikkilä 2002, 253.)

Lundissa, vuonna 1947, perustettiin Luterilainen maailmanliitto (LML), joka on luterilaisten kirkkojen yhteisö ja yhteistyöjärjestö. Sen pääasiallinen tehtävä on edistää kirkkojen välistä yhteistyötä. Kaikissa maanosissa jäsenkirkkoja on kaikkiaan 145 (The Lutheran World Federation i.a.) ja näin ollen LML toimii edustajana yli 68,5 miljoonalle luterilaiselle. Joka kuudes vuosi pidetään yleiskokous, joka on LML:n korkein päättävä elin. Toiminnalliset osastot ovat Lähetys ja kehitys, Teologia ja tutkimus sekä Maailmanpalvelu. LML:n tehtäviin kuuluu tukea taloudellisesti ja koulutuksellisesti ihmisoikeustyötä ja maailmanrauhan edistämistä, jota jäsenkirkot toteuttavat. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. B.)

1950-luvun lopulla kirkko toimi kansainvälisissä avustusprojekteissa ja lähetti edustajiaan kansainvälisiin ekumeenisiin kokouksiin. Suomalaiset olivat hyvin edustettuina Luterilaisessa maailmanliitossa piispa Martti Simojoen toimiessa liiton varapresidenttinä ja muutaman vuoden päästä Mikko Juvan toimiessa presidenttinä. Paikallisseurakunnissa järjestettiin ekumeenisia rukousviikkoja ja eri kirkkokuntien yhdessä järjestämiä tilaisuuksia. Tunnustusten välinen Kirkkojen maailmanneuvosto eli KMN perustettiin vuonna 1948 ja Suomi oli myös maailmanneuvoston toiminnassa tiiviisti mukana. Ekumeniaa ei koettu pelkästään hyvänä asiana, vaan uuspietistisessä liikkeessä koettiin ongelmalliseksi ekumenian liian pitkälle vieminen ja suuntaaminen takaisin alkuun kohti katolista kirkkoa. Kuuluminen Kirkkojen maailmanneuvostoon ei ollut Suomen kannalta näin ollen pelkästään positiivinen asia. Maailmanneuvostolla oli yhteyksiä katoliseen kirkkoon ja lisäksi maailmanneuvoston kannanotot ja toimet aiheuttivat laajempaakin kritiikkiä. Hyvänä esimerkkinä kyseenalaisista toimista on vasemmistolaisten vapautusliikkeiden avustaminen kolmannessa maailmassa. (Heininen & Heikkilä 2002, 253.)

LML teki ekumeniasta koko kansalle kuuluvan aihealueen kuitenkin vasta vuonna 1963 Helsingissä pidetyn yleiskokouksen sekä katolista kirkkoa uudistaneen vuosina 1962–1965 pidetyn toisen konsiilin myötä. Tätä ennen ekumenia oli ollut enemmänkin etuoikeus teologien ja kirkonjohtajien harrastuspiireissä. Nämä kokoukset toivat ekumenian koko kansan

tietoisuuteen. Vuonna 1963 Yleiskirkollinen toimikunta päätti ilmentää ekumenian saavuttamaa positiivista asennoitumista myös uudessa nimessään Suomen Ekumeeninen Neuvosto eli SEN. Ekumenian asema näkyi neuvoston henkilökunnan vakiintumisena ja vuonna 1971 sai SEN ensimmäisen päätoimisen pääsihteerinsä. (Pajunen 2010, 34–35.)

Ekumenia levisi ja pääsi ihmisten ulottuville osittain SEN:n erilaisten jaostojen ansiosta, joita on perustettu ja lopetettu tarpeiden mukaan. Vanhin jaostoista on nuorisajaosto ja yksi sen tärkeimpiä saavutuksia on ollut vuodesta 1983 asti järjestetty Kansainvälisen ja ekumeenisen toiminnan koulutusohjelma eli Ketko. Ketko kouluttaa nuoria aikuisia tietoisiksi ekumeenisista ja kansainvälisistä asioista. Ekumeeniseen toimintaan osallistuminen on ollut helppoa ja riippumatonta osallistujan taustayhteisöstä nimenomaan jaostotoiminnan ansiosta. (Pajunen 2010, 35.)

Vaikka ekumenia oli edistynyt, suhteet eri kirkkojen välillä eivät olleet yksinkertaisia. Katolisen kirkon liittyminen SEN:n jäseneksi vuonna 1968 herätti epäilyksiä protestanttien joukossa. Ekumenia saatettiin kokea vanhojen valtakirkkojen poliittiseksi kieroiluksi, jolloin vähemmistökirkot ja yhteisöt jäisivät ilman sananvaltaa ja huomiota ekumeenisessa liikkeessä. 1980-luvulla kuitenkin käytiin niin kansallisia kuin kansainvälisiäkin ekumeenisia dialogeja. Näiden ansiosta vuonna 1996 solmittiin Porvoon sopimus, joka toi Suomen anglikaanisen kirkon täydelliseen kirkollisyhteyteen luterilaisen kirkon kanssa. Vuonna 1999 allekirjoitettiin Yhteinen julistus vanhurskauttamisopista, jossa katolinen kirkko ja LML vannovat etteivät reformaation oppituomiot kohdistu heihin. (Pajunen 2010, 35–36.)

2000-luvulla dialogeja jatketaan muun muassa metodistikirkkojen kanssa. Monia ennakkoluuloja on kumottu SEN:n kohtaamisen kautta ja ekumeeninen kohtaaminen on tuotu suomalaisten kristittyjen arkipäivään. Ekumenian kehityksessä huolen aiheena on virkamiesmäistyminen liikkeen joutuessa osaksi kirkkojen ja yhteisöjen byrokratiaa. Tätä vastaan on työskennelty keskittymällä muun muassa hengelliseen ja paikalliseen ekumeniaan. (Pajunen 2010, 36.)

Jäsenkirkkoja SEN:lla on toistakymmentä, tarkkailijoina toimivia kirkkoja muutamia ja lisäksi toimintaan osallistuu 15 jäsenjärjestöä, joiden pyrkimyksenä on edistää kristittyjen yhteyttä. Ekumeeninen keskustelu on avoinna kaikille ja kaikki isommat kristilliset kirkot ja yhteisöt ovatkin mukana keskustelussa. Suomi toimii esimerkkinä muille maille työskennellessään ahkerasti ja ollessaan sitoutunut yhteiseen keskusteluun. Myönteinen kehitys on ekumeenisen kasvatuksen perusta. (Pajunen 2010, 37.)

### 3.4 Kansainvälisyyskasvatus

Gloaalikasvatuksen professori Rauni Räsänen mukaan globaalikasvatus tai monikulttuurisuuskasvatus on nykytermi ennen puhutusta kansainvälisyyskasvatuksesta (Polkka i.a.). Tässä työssä käytämme termejä rinnakkain sen mukaan, mitä termiä lähde on käyttänyt. Myllymäen mukaan kansainvälisyyskasvatus on terminä hyvin haastava ja laaja, eikä sen käytöstä ole vain yhtä yleisesti hyväksyttyä ja selkeää määritelmää. Monet eri tahot liittävät sen alle varsin monenlaista toimintaa, vaikka kansainvälisyyskasvatus terminä ei pysty enää vastaamaan kaikkeen sen alle liitettyjen asioiden sisältöihin. (Myllymäki 2004, 10.)

Räsänen, Jokikokko ja kansallinen raportti Suomesta kertovat, että globaalikasvatuksen pyrkimyksenä on edistää kansojen ja kulttuurien välistä yhteistyötä sekä suvaitsevaisuutta kunnioittaen valtioiden rajoja. Kasvatuksen avulla halutaan lisätä tietoisuutta maailman epäoikeudenmukaisuudesta ja ongelmista. Globaalikasvatuksen avulla halutaan tehdä ihmisistä vastuullisia maailmanlaajuisesti ja oman toimintansa seuraukset myös globaalisti tiedostavia. (Polkka i.a.; Pelttari 2010, 89.) Globaalikasvatuksen tavoitteena olisi saada ihmiset näkemään maailma sellaisena kuin se on ja saada heidät toimimaan niin, että jokainen voisi elää oikeudenmukaisemmassa ja tasa-arvoisemmassa maailmassa, jossa ihmisoikeudet kuuluisivat myös käytännössä kaikille (Jääskeläinen 2010, 11). Globaalisesti orientoitunut ihminen välittää siitä, miten ihmisillä muualla maailmassa menee (Pelttari 2010, 89).

Yksinkertaisuudessaan kansainvälisyyskasvatuksessa halutaan päästä eroon erilaisuuden aiheuttamista peloista ja asenteista. Jos erilaisuutta ei joudu kohtaamaan jo lapsena, on hankala oppia ymmärtämään sen olevan normaali asia, jota ei tarvitse pelätä. Kansainvälisyyskasvatuksesta voitaisiinkin puhua myös erilaisuuskasvatuksena, koska tarkoituksena on muokata arkisia arvojamme ja sisäistää erilaisuus opetukseen niin, että se olisi osa arkea. (Pelttari 2010, 95.)

Kansainvälisyyskasvatuksen osa-alueiksi voidaan määritellä monia teemoja, kuten ihmisoikeuskasvatus, tasa-arvokasvatus, rauhan kasvatus, mediakasvatus, monikulttuurisuus, kehityskasvatus, ympäristökasvatus sekä oikeudenmukaisuus kysymykset (Järvelä 2010, 39). Kansainvälisyyskasvatuksella on paikkansa sekä kouluopetuksessa että koulun ulkopuolisella kentällä tapahtuvassa toiminnassa, jotta monikulttuurisessa yhteiskunnassa tarvittavat tiedot, taidot ja asenteet voitaisiin omaksua (Opetusministeriö 2007, 7). Kansainvälisyyskasvatusta toteutettaessa tulisi huomioida myös, että kansainvälisyyskasvatusta tehdään omalla persoonalla ja tyylillä, koska kyse on asennekasvatuksesta, dialogista ja kohtaamisesta (Törmälehto 2010, 131).

Kansainvälisyyskasvatuksen arvot ja asenteet ovat hyvin lähellä kristinuskon arvomaailmaa. Kansainvälisyyskasvatus onkin kirkon kasvatustyössä olennaisena osana, ilman että siihen kiinnittää huomiota. Lähetystyö on yksi perinteisistä kansainvälisyyskasvatuksen osa-alueista kirkossa, mutta kirkon muillakin tasoilla kansainvälisyyskasvatusta tukevaa työtä tehdään ja yleiseen mielipiteeseen pyritään vaikuttamaan eri kanavien kautta. Monet eri hallintotason osastot, kuten neuvottelukunnat, kirkkohallituksen toiminnallinen osasto, kirkon ulkoasiainosasto ja kirkon tiedotuskeskus osallistuvat kansainvälisyyskasvatuksen sisältöihin liittyvään päätöksentekoon. (Myllymäki 2004, 66.) Paikallisseurakunnissa tehdään paljon kansainvälisyyskasvatusta. Ihmisten samanarvoisuus, toisen kunnioitus ja arvostus sekä lähimmäisestä huolehtiminen ovat yhteisiä arvoja niin kristillisessä kasvatuksessa kuin kansainvälisyyskasvatuksessa. Raamatussa käsitellään muun muassa rikkauten ja köyhyyden teemoja, jotka ovat olennaisia myös

kansainvälisyyskasvatuksessa samanarvoiseen maailmaan pyrittäessä. (Myllymäki 2004, 71.)

Kansainvälisyyskasvatus kohdistuu yleisesti lapsiin ja nuoriin, mutta näin ei kuitenkaan saisi olla. Usein myös aikuisilla on vahvoja ennakkoluuloja, joita olisi hyvä saada muutettua. (Myllymäki 2004, 22; Haatainen 2004, 9.) Lapsissa näkyy aikuisten asenteet ja arvot. Asenteet ja arvot ovat aikuisten toiminnan pohjalla, jolloin mallia ottavat lapset ja nuoret omaksuvat näitä omaan ajatusmaailmaansa. (Myllymäki 2004, 22.) Aikuisten huomioiminen osana kansainvälisyyskasvatuksen kohderyhmää pohjautuu ajatteluun siitä, että kansainväliseen vastuuseen kasvaminen on koettu pitkäkestoiseksi prosessiksi, joka kestää koko eliniän (Kepa ry i.a.). Opetusministeriön julkaisussa yksi tavoitteista onkin, että kansainvälisyyskasvatus olisi osa yleissivistävää koulutusta, jota tarjottaisiin päiväkodeista lähtien myös ammattiopinnoissa sekä aikuiskoulutuksen piirissä. Näin kansainvälisyyskasvatuksesta saataisiin sekä elinikäisen oppimisen että elämänlaajuisen oppimisen periaatteiden mukainen. (Opetusministeriö 2007, 16.)

### 3.5 Ekumeeninen kasvatus

Ekumeeninen kasvatus on hyvin laaja termi. Termiä ekumeeninen kasvatus käytetään rinnakkain termien ekumeeninen oppiminen ja ekumeeninen koulutus kanssa. Yksiselitteisesti ekumeenista kasvatusta ei pystytä määrittelemään, mikä luo oman haasteensa kirkkojen työntekijöille. Ekumenian tärkeyden ja keskeisyyden ymmärtäminen kasvatustyössä olisi helpompaa kirkkojen työntekijöille ja toimijoille, jos näkökulmat ekumeeniseen kasvatukseen olisivat samansuuntaisia. Ekumeenista kasvatusta voidaan määritellä hyvin monenlaisista lähtökohdista ja näkökulmista, joista jokainen tuo oman tärkeän näkökohtansa siitä, mitä ekumeeninen kasvatus on. (Laine & Torppa 2010, 39, 51.)

Simon Oxleyn mukaan ensimmäisiä ekumeenisen kasvatuksen määritelmiä on ollut KMN:n ekumeenisen jaoksen vuonna 1957 tekemä muotoilu. Siinä

ekumeeninen kasvatus nähdään ymmärryksen laajentumisena, sitoutumisena ja osallistumisena kokonaiseen ekumeeniseen prosessiin. Suomalaisesta näkökulmasta määritellään ekumeeninen kasvatus kasvatustalliksi, johon kuuluu kristilliseen uskoon perustuva kasvatus sekä selkeä tavoite kristittyjen näkyvästä ykseydestä ja sen edistämisestä. Ekumeenisessa kasvatuksessa pyritään ottamaan huomioon yksilö kokonaisvaltaisesti, oppimaan toisilta kirkkokunnilta ja erilaisilta ihmisiltä sekä olemaan kolmiyhteisen Jumalan kanssa vuorovaikutuksessa ja yhteydessä. Tärkeänä kasvatuksessa nähdään myös kokemuksellisuus. (Laine & Torppa 2010, 42, 51–52.) Ekumeenisessa kasvatuksessa on samoja sisältöjä kuin kristillisessä kasvatuksessa. Niitä on kansainvälisesti määritelty ja tärkeimpiä niistä ovat kirkon ykseys, hengellisyys, kokonaisvaltaisuus, vuorovaikutuksellisuus ja toisilta oppiminen. (Laine & Torppa 2010, 46.)

Ekumeenista kasvatusta voi myös katsoa kolmen eri ulottuvuuden kautta. Tiedollisessa ulottuvuudessa on eri ikäryhmille tai työntekijäryhmille levitettävä tieto, eri kirkkokunnista välitetty ajantasainen faktatieto sekä uskonnonopetuksessa ja uskontokasvatuksessa myönteisen tulkinnan edesauttaminen. Vuorovaikutukselliseen ulottuvuuteen kuuluu toteuttaa ekumeenisiä koulutuksia ja seminaareja. Niissä tärkeää on kohtaaminen ja kasvu sekä osallistujien keskinäinen tutustuminen, jonka kautta paikallinen ja valtakunnallinen ekumeeninen aktiivitoimijoiden ryhmä koostuu ja rakentuu. Kolmantena ulottuvuutena on koko maailmaa käsittelevä ulottuvuus, jossa erilaiset kansainväliset ekumeeniset yhteydet, kansainvälisen vastuun ja solidaarisuuden näkökulmat tulevat esiin. (Laine & Torppa 2010, 50–51.) Lisäksi tähän ulottuvuuteen kuuluu ekumeenisen keskustelun vieminen pidemmälle esimerkiksi uskontodialogiin eli uskontojen väliseen kohtamiseen (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. D). Kaikki näistä kolmesta ulottuvuudesta ovat näkyneet Suomessa selvimmin SEN:n jaostotyöskentelyssä sekä vapaamuotoisten verkostojen kautta. (Laine & Torppa 2010, 50–51.)

Ekumeenisen kasvatuksen syvemmissä ymmärtämisessä on hyvä huomioida kolme erottamatonta osaa, jotka erottavat ekumeenisen kasvatuksen kansainvälisyyskasvatuksesta tai monikulttuurisuuskasvatuksesta.



Ekklesiologisuus eli pyrkimys kristittyjen näkyvämpään ykseyteen, missionäärisyys eli evankeliumin julistamisen ja sosiaalisen vastuun suhde sekä sosiaalieettisyys eli oikeudenmukaisuuteen, rauhaan ja luomakunnan eheyteen sitoutuminen. Nämä elementit ovat olennainen osa ekumeenista kasvatusta ja yhtäkään elementtiä ei voi poistaa, ilman että ekumeenisen kasvatuksen merkitys muuttuu. (Becker 1991, 341–342.)

Vancouverissa pidetyssä Kirkkojen maailmanneuvoston yleiskokouksessa 1980-luvulla määriteltiin ekumeeniselle oppimiselle kuusi erilaista ominaispiirrettä, jotka ovat ekumeenisen kasvatuksen lähtökohtina ja keskeisinä ajatuksina tänäkin päivänä. Ensimmäisenä lähtökohtana on, että ekumeenisessa oppimisessa murretaan alkuperään ja elämänhistoriaan sekä yksilöihin tai yhteisöihin liittyviä esteitä. Lähtökohtia ovat myös ekumeenisen oppimisen toiminnallisuus ja oppimisen tapahtuminen yhteisöissä. Ekumeenisessa oppimisessa opitaan yhdessä ja otetaan myös huomioon erilaiset näkökulmat paikallisesta maailmanlaajuiseen. Loput lähtökohdat ovat oppimisen kokonaisvaltaisuus prosessina, jossa hengellinen ja sosiaalinen muodostavat yhteyden sekä kulttuurienvälisyys, joka edistää vuorovaikutusta ja mahdollistaa uudet kokemukset. (Laine & Torppa 2010, 42.)

Ekumeenisessa oppimisessa on kyse kansainvälisestä oppimisesta kokemuksen avulla kohtaamalla ja toimimalla maailman haastavissa ja turhauttavissakin tilanteissa. Roomalaiskatolisen kirkon kannanotossa ekumeeniseen kasvatukseen tuli selkeästi esiin se, että tiedon jakaminen ei voi olla ainoa ekumeenisen kasvatuksen keino. Kristillisessä yhteisössä mukana oleminen ja siellä ekumenian kokeminen mahdollistaa ekumeenisen oppimisen syvällisemmin hajaantuneessa maailmassa. On tärkeää, että kristityt toimivat yhdessä ja oppivat yhteisössä luoden suhteita kaukana oleviin ja tuntemattomiin ihmisiin. Ekumeenisella oppimisella tarkoitetaan myös kulttuurienvälistä oppimista. Eri kulttuurien, perinteiden ja elämän muotojen kohtaaminen on ainoa tapa laajentaa omia näkökulmia luomisen, luonnon, historian ja kulttuurin rikkauksien kokemiselle. Ekumeeninen oppiminen on tärkeä osa kirkkoa, ei pelkästään pieni projekti tai yksittäinen ohjelma. Ekumeenisessa oppimisessa

opitaan yhdessä, yhteisönä ja yhteisössä. (Becker 1991, 341–342; Nurminen 2004, 18.)

Oxley kokee, että ekumeenisessa kasvatuksessa ei ole kyse pelkästään uuden tiedon jakamisesta vaan uuden ymmärryksen muodostumisesta, jossa olennaista on ihmisen omat lähtökohdat sekä aiemmat kokemukset ja tiedot. Ekumeenisen kasvatuksen yksi tehtävä on ihmisten luomien sukupuoleen, rotuun tai taloudelliseen asemaan liittyvien ongelmien ratkaiseminen. Erilaisuudesta tulee voimavara, kun olemme valmiita oppimaan muilta ja yhdessä heidän kanssaan. Muiden ihmisten kohtaaminen auttaa meitä olemaan avoimempia yhteiselle oppimiselle. Yhteisöllisyyden rakentaminen ja kirkon, ihmiskunnan ja koko luomakunnan ykseys ovat tärkeitä tehtäviä ekumeeniselle kasvatukselle. Ekumeeninen kasvatus on Oxleyn mukaan kokonaisvaltaista yhteistä oppimista yhteisössä, jolloin sekä yhteisö että yksilö oppivat uutta ja muuttuvat ekumeenisiksi näkyvästi asenteidensa ja toimintatapojensa kautta. (Laine & Torppa 2010, 45.)

Ekumeeniseen kasvatukseen seurakunnissa tulisi panostaa, koska ainoa keino saada ekumeeninen kasvatus kirkkojen prioriteettilistoille on teoreettisen tiedon siirtäminen käytäntöön (Laine & Torppa 2010, 47). Ekumeenisen kasvatuksen kautta on helpompaa ymmärtää oman yhteisön arvoja, uskomuksia ja tapoja toimia. Voidaan myös nähdä kasvatuksen voimaannuttava puoli, jossa jokainen otetaan käsityksineen vakavasti. Samalla asenteiden, taitojen ja tietojen oppimisen avulla päämääränä on erilaisten katsomusten tasa-arvoinen kohtaaminen. (Hietämäki 2010, 68.) Nämä ovat tärkeitä yleisestikin kristillisessä kasvatuksessa.

Kallioniemi aikaisemmissa artikkeleissaan sekä Mikkola omassa artikkelissaan toteavat, että oman uskonnollisen perinteen ja sen tapojen tunteminen on nykyään hyvin heikkoa. Kuitenkin oman tradition tunteminen auttaa muiden katsomuksien, kirkkojen ja elämäntapojen ymmärtämisessä. Ekumeenisen kasvatuksen kautta on mahdollista siirtää lapsille ja nuorille ajattelumalli erilaisuudesta rikkautena ja itsessään arvokkaana asiana. Tällöin ihmisten erilaiset kulttuuriset ja uskonnolliset taustat eivät vaikuta negatiivisesti

kanssakäymiseen. (Kallioniemi 2010, 77.) Ekumeenisessa oppimisessa voisi olla olennaista kysyä: Mitä minä voin oppia sinulta? Toisen kristillisyyden tunnistaminen ja toisen pyhän ymmärtäminen sekä yhdessä toimiminen ovat ekumeenisen oppimisen keskeisimpiä tavoitteita. (Hytti 2010, 118.)

### 3.6 Kansainvälinen diakonia

Kansainvälisellä diakonialla tarkoitetaan diakonista työtä, jota tehdään ulkomaille. Suomen evankelis-luterilainen kirkko tekee pääasiallisesti kansainvälistä diakoniaa Kirkon Ulkomaanavun kautta. Diakonia on heikoimpien, köyhimpien sekä muun avun ulottumattomiin jäävien ihmisten auttamista ja tukemista. Se on palvelua, joka perustuu kristilliseen uskoon ja rakkauteen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. C.) Michael Taylorin mielestä kansainvälinen diakonia on kehitysyhteistyön kirkollinen muunnos. Tällä tarkoitetaan, että auttajat toimivat kristillisten arvojen pohjalta ja niiden innoittamana, mutta eivät uskon levittämisen takia. (Malkavaara 2008, 17.) Diakonian ja kansainvälisen diakonian yleiset periaatteet ovat samat. Kansainvälisessä diakoniassa on korostunut avun antaminen pelkästään ihmisen hädän perusteella, jolloin uskonto, poliittinen vakaumus, rotu ja kansallisuus eivät avun antamiseen vaikuta. (Malkavaara 2007, 206.)

Kansainvälinen diakonia on osa kirkon lähetystyötä. Lähetys määritellään palvelemiseksi sekä sanoin että teoin, jolloin diakonia edustaa ennen kaikkea teoin palvelemista. Ihmisarvon puolustaminen on yksi kirkon tehtävistä. Tässä Kristus toimii esimerkkinämme auttaen köyhiä, sairaita, sorrettuja ja syrjäytettyjä sekä kulkien heidän rinnallaan. Kirkko on missionäärinen ja sen tehtävään kuuluu sekä pelastuksen julistaminen Jeesuksessa että lähimmäisen palveleminen kaikkialla maailmassa. (Lähetysstrategian teologinen perusta 2010, 3–4.)

Häkkinen kertoo artikkelissaan teologian tohtori Tapio Saranevan näkemysten mukaisesti diakoniasta. Saraneva korostaa, että diakonisen työn lähtökohta on Jeesuksen meille antama esimerkki rakastaa lähimmäistä ja myös toimia

lähimmäisen hyväksi. Hyvästä teosta tulee diakoniaa, kun motiivina toiminnalle on kristinusko. Jeesus toimi vähäosaisten kanssa ja velvoittaa meitä samaan. Jeesus toiminnassaan asetti vähäosaisen ihmisen kaiken muun edelle parantaessaan ja toimiessaan heidän kanssaan vastoin pyhiä lakeja ja tapoja. (Häkkinen 2007, 209–211.)

Kirkon Ulkomaanavun (KUA) mukaan kansainvälisen diakonian termiä ei käytetä juuri muualla kuin pohjoismaissa. KUA toteuttaa kansainvälistä diakoniaa kehitysyhteistyönä, rauhantyönä, ihmisoikeustyönä sekä katastrofiapuna. (Kirkon Ulkomaanapu i.a.) Kansainvälistä diakoniaa toteutetaan useimmiten keräysten avulla, tunnetuin näistä on KUA:n järjestämä Yhteisvastuu-keräys. Tämän lisäksi seurakunnissa kerätään varoja säännöllisessä toiminnassa esimerkiksi seurakunnan kummilapselle tai tuotetaan tai hankitaan hyödykkeitä sitä tarvitseville kaukaisille lähimmäisille. (Helin, Hiilamo & Jokela 2010, 154–155.) Myös ystävyysseurakuntatoiminta on tärkeä kansainvälisen diakonian toteuttamisen väylä (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. E).

#### 4 AIKAISEMMAT OPINNÄYTETYÖT

Seurakunnan kansainvälisestä toiminnasta ei löytynyt juurikaan tutkimuksia, opinnäytteitä tai graduja meidän näkökulmastamme. Lähetystyöstä ja kansainvälisestä diakoniasta sekä yleisesti kansainvälisyyteen ja kansainvälisyyskasvatukseen liittyen töitä löytyi muutamia. Varsinaisesti omaan aihealueeseemme sopivien tutkimustöiden puuttuessa pyrimme löytämään aihealueeseemme sopivien tutkimustöiden puuttuessa pyrimme löytämään aihealueeseemme lähellä olevia ja kansainvälistä toimintaa perustelevia töitä.

Kittilä (2011) on tehnyt opinnäytetyön Kulttuurienvälinen vuorovaikutus osana Youth in Actionin nuorten ryhmätapaamista. Työssä kerrotaan yleisesti Youth in Actionin nuorten ryhmätapaamisista Oulun ja Lapin alueella sekä pyritään selvittämään osallistuneiden motiiveja osallistua, tapaamisten tavoitteita ja niiden onnistumista kvantitatiivisin menetelmin. Youth in Action ryhmätapaamisissa yksi tai useampi nuorisoryhmä matkustaa toisen nuorisoryhmän vieraaksi. Kittilä teki ryhmätapaamisiin osallistuneille kyselylomakkeen, jonka tarkoituksena oli muun muassa avata nuorten ajatuksia ryhmätapaamisesta. Lisäksi opinnäytetyössä analysoidaan mielipiteitä ja asenteita liittyen kulttuurienväliseen kommunikointiin ja vuorovaikutukseen. Kittilä (2011) toteaa vastausten perusteella, että ryhmätapaamiset koetaan hyviksi ja niiden koetaan antavan paljon. Kehittämisehdotuksissa esiin nousi, että tapaamisista haluttaisiin pidempiä ja niissä tulisi olla enemmän tutustumista osallistujamaihinkin ja heidän kulttuureihinsa. Kittilän (2011) opinnäytetyössä kansainvälinen kohtaaminen koettiin tärkeämpänä kuin esimerkiksi maa, jossa kohtaaminen tapahtuu. Opinnäytetyö puoltaa konkreettista kohtaamista eri maiden ja kulttuurien edustajien kanssa vastaajien erittäin positiivisen kokemuksen kautta.

Youth in Action toimintaa on tutkinut myös Nevalainen (2011) Ylivieskassa opinnäytetyössään ”Olen saanut elämäni parhaan kokemuksen, jonka tulen muistamaan aina.” – Nuorisovaihto ryhmätapaaminen nuorten näkökulmasta. Nevalainen (2011) toteutti tutkimuksen kvalitatiivisten ja kvantitatiivisten menetelmien avulla teettämällä nuorilla kyselylomakkeen sekä osallistumalla

itse ryhmätapaamiseen havainnoijana. Kyselylomakkeisiin vastasi yksitoista 16–17-vuotiasta nuorta. Yhteenvetona tutkimuksesta voidaan sanoa, että nuoret kokivat kansainvälisyyden tärkeäksi ja ennakkoluuloja murtavaksi mahdollisuudeksi kasvaa ihmisenä. Nevalainen (2011) suositteli myös oman kokemuksensa pohjalta osallistumista tällaisten kansainvälisten projektien toteuttamiseen, jos tällainen olisi mahdollista.

Etsiessämme tutkimuksia seurakunnan kansainvälisestä toiminnasta törmäsimme uuteen termiin, joka kuvaili osittain omaa aiheitamme melko hyvin: uskonnollinen matkailu. Uskonnollisesta matkailusta opinnäytetyön Näköaloja uskonnolliseen matkailuun Varkauden lähetysjuhilla on tehnyt Paananen (2010). Uskonnollinen matkailu avataan terminä opinnäytetyössä tarkoittamaan matkustamista uskonnollisille paikoille, uskonnolliseen kokoontumiseen tai tapahtumaan, lähetystyön tai humanitäärisen työn nimissä matkustamista tai yhteisöllistä seuramatkaa. Opinnäytetyössä kerrotaan kahvihetki produktiosta, jonka Paananen toteuttaa lähetysjuhilla. Produktiossa Paananen toteuttaa kolme kahvihetkeä, joissa hän haastattelee Lähetysjuhlien kansainvälisiä vieraita Lähetysjuhlien teemaan liittyen. Loppupohdinnassaan Paananen kuitenkin toteaa, että yksi opinnäytetyön tavoitteista oli tuoda esiin uskonnollista matkailua, koska monet uskonnolliset matkailijat eivät edes itse tiedosta tai koe olevansa uskonnollisia matkailijoita. Kuitenkin tästä on kyse muun muassa Taizéen matkattaessa tai tehtäessä pyhiinvaelluksia pyhille paikoille.

Kansainvälisyyskasvatukseen liittyen opinnäytteitä löytyi kaksi vuodelta 2010. Paakkasen Kansainvälisyyskasvatusmenetelmiä nuorisotila Kiwarille (2010) on suunnitellut keinoja kansainvälisyyskasvatukseen toteuttamiseen pääasiallisesti draaman ja sadutuksen avulla. Vaikka produktio ei sinänsä liity oppaaseemme, hänen opinnäytetyöstään löytyy teoriaa sekä varteenotettavia lähteitä kansainvälisyyskasvatuksesta omaa opinnäytetyötämme ajatellen. Tuppelan Määränpäänä Afrikka – Kansainvälisyyskasvatusta työpajoina (2010) toteutti opinnäytetyönsä tutkimalla projektiinsa osallistuneita nuoria kvalitatiivisesti. Tuppela (2010) selvitti millaisia kokemuksia, ajatuksia ja havaintoja nuoret saivat osallistuessaan työpajoihin, joissa esiteltiin Afrikkaa eri keinoin. Opinnäytetyön anti oman työmme kannalta oli vahva ja mielenkiintoinen

näkökulma siitä, mitä on maailmankatsomus ja miten kansainvälisyyskasvatus siihen vaikuttaa.

Kansainväliseen diakoniaan liittyviä opinnäytetöitä löytyi kaksi, joista toisessa tutkittiin työntekijöiden käsityksiä kansainvälisestä diakoniasta seurakunnassa ja toisessa tehtiin produktio rippikouluihin. Kansainvälisen diakonian kasvatustieteistä rippikouluihin on kehittänyt Mikkanen 2009. Hän toteutti rastiradan, jossa käsiteltiin kansainvälisen diakonian aihealueita toiminnallisten menetelmien kautta. Ongelmalliseksi koitui se, että rastiradan jälkeenkin nuoret eivät osanneet määritellä, mitä on diakonia ja näin myös kansainvälisen diakonian käsite jäi hataraksi. Opinnäytetyössä korostui kansainvälisyyden, diakonian ja lähetystyön tärkeys kirkon työssä. Lisäksi korostui kansainvälisyyskasvatuksen ja diakoniakasvatuksen tärkeys, myös nuorisotyössä.

Meriläinen & Meriläinen tutkivat vuonna 2009 ilmestyneessä opinnäytetyössään diakoniatyöntekijöiden käsityksiä kansainvälisestä diakoniasta Oulun hiippakunnan alueella. Suurin osa kansainvälisestä diakoniasta toteutettiin varainhankinnalla ja yhteisvastuukeräykseen osallistumalla. Kansainvälistä diakoniaa toteutettiin myös lähialueyhteistyönä tai ystävyysseurakuntatoiminnan kautta. Diakoniatyöntekijöiden asenteet olivat melko positiivisia kansainvälistä diakoniaa kohtaan, mutta resurssien puute aiheutti diakoniatyöntekijöille haasteen kansainvälisen diakonian toteuttamiselle. Vaikka tutkimuksen mukaan suurin osa Oulun hiippakunnan seurakunnista oli jakanut kansainvälisen diakonian toteuttamisvastuun useammalle työntekijälle, diakoniatyöntekijät kokivat ajan olevan suurin ongelma kansainvälisen diakonian toteuttamisessa. Tutkimusta lukiessamme mietimme, että ystävyysseurakuntatoiminta on loistava tapa jakaa vastuuta kansainvälisestä diakoniasta nuorisotyölle. Samalla voidaan saada nuoret ymmärtämään kansainvälisen diakonian tarve ja ydinsanoma. Diakonia on kuitenkin tärkeä osa evankelis-luterilaista kirkkoamme, johon kuuluu myös kansainvälinen ulottuvuus (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. C).

Jokainen työ toi osaltaan esille kansainvälisyyden esillä pitämisen tärkeyttä. Erityisesti Youth in Action – toimintaan liittyvät opinnäytetyöt korostivat kansainvälisen kohtaamisen ainutlaatuista ja tärkeää luonnetta siihen osallistuneiden näkökulmasta. Kittilä (2011) ja Nevalainen (2011) toivat töissään esille nuorten näkökulman, joka on tärkeää huomioida kansainvälistä toimintaa arvioitaessa. Erityisesti Kittilän (2011) työssä tuli esille se, että nuoret kokevat kansainvälisen kohtaamisen tärkeämpänä kuin sen, missä maassa kohtaaminen tapahtuu. Kansainvälisessä toiminnassa tulisikin kiinnittää huomiota mahdollisuuksiin luoda näitä kohtaamisia sekä kotimaassa että ulkomailla. Yksi oivallinen tapa luoda mahdollisuuksia kohtaamisille on ystävyysseurakuntatoiminta, jolloin Meriläisen & Meriläisen (2009) tutkimuksessa esiin tulleet ongelmat kansainvälisen diakonian toteuttamisen resursseista on mahdollista jakaa vielä useammalle ihmiselle. Kaikissa kansainvälisyyttä käsittelevissä töissä tuli esiin, että kansainvälisyys koetaan tärkeänä teemana.



## 5 OPINNÄYTETYÖPROSESSI

### 5.1 Opinnäytetyön teko ja työnjako

Työn tarpeellisuuden pohtiminen sai alkunsa, kun koulutuksemme alkupuolella selvisi, että yllättävän monelle 30 opiskelutoverista kansainvälinen toiminta oli melko tuntematonta. Harva seurakunnan aktiivijäsenenä toimineista oli päässyt osaksi kansainvälistä toimintaa. Tämä kertoi siitä, ettei seurakunnissa ole kansainvälistä toimintaa, koska luokassamme on oppilaita eri puolilta Suomea. Myös toinen opinnäytetyön tekijöistä kuului ryhmään, joka ei ollut koskaan edes kuullut mahdollisuudesta päästä kokemaan kristinuskoa kansainvälisessä kontekstissa. Lisäksi aiempia tutkimuksia ja opinnäytetöitä kartoittaessamme emme löytäneet suoraan aiheeseen liittyvää työtä, satunnaisia töitä viime vuosikymmeneltä ja vain muutama uudempi. Hakiessamme tietoa hakusanoilla ”kansainvälinen toiminta seurakunnassa” hakutulokset olivat hyvin suppeat.

Aloitimme opinnäytetyömme tekemisen teorian kartoittamisesta tammikuussa 2012. Tiesimme alusta asti, että haluaisimme tehdä opinnäytetyömme liittyen kansainväliseen toimintaan seurakunnan nuorisotyössä. Teimme molemmat kansainvälisen harjoittelun osana opintojamme, joka oli yksi syy haluumme tehdä opinnäytetyö kansainvälisyyteen liittyen. Otimme yhteyttä Kuopion seurakuntayhtymään, jossa tiesimme kansainvälistä toimintaa toteutettavan. Näin saimme Kuopion nuorisosihteerin Marjukka Borgmanin työelämäyhteyshenkilöksemme. Alun perin olimme tekemässä tutkimusta siitä, miten nuoret Kuopion seurakuntayhtymässä kokivat kansainvälisen toiminnan, mutta erinäisten tapahtumien jälkeen päädyimme toteuttamaan kansainvälisen toiminnan oppaan opinnäytetyönämme. Idea oppaasta oli syntynyt meille jo ennen yhteydenottoa Kuopion seurakuntayhtymään ja tarjosimmekin heille mahdollisuutta toteuttaa opas yhdessä meidän kanssamme.

Kansainvälisestä toiminnasta seurakunnassa löytyi tietoa hyvin niukasti. Erityisesti aiheemme kohdalla haasteeksi koitui se, että halusimme rajata lähetystyön, kansainvälisen diakonian, kansainväliset rippikoulut sekä

maahanmuuttotyön pois. Opinnäytetyön edistyessä havaitsimme kuitenkin, että kansainvälisellä diakonialla on oma roolinsa kansainvälisessä toiminnassa ystävyysseurakuntatoiminnan muodossa.

Teorian kartoitus tapahtui yhdessä lähteitä lukien ja kartoittaen mitä tietoa opinnäytetyöhömmme tarvitsisimme. Molemmat tuottivat tekstiä, joka käytiin yhdessä läpi valmiin tekstin aikaan saamiseksi. Koko työn tekstiosuudet on tuotettu yhteistyössä niin, että tekstit on käyty läpi yhdessä ja tarkistettu lähteiden asiasisällöt.

Itse oppaan teknisestä osuudesta vastasi Matleena Koskelainen, jolla on enemmän tietotaitoa sekä luovuutta toteuttaa opas myös visuaalisesti näyttäväksi. Oppaan sisällöt on kuitenkin suunniteltu, etsitty ja toteutettu yhteistyössä tuottaen tekstiosuudet ja kokonaisuus yhdessä. Opas valmistui maaliskuussa 2013.

## 5.2 Produktion tekeminen

Kun aloitimme oppaan tekemisen, halusimme tehdä hyvin tiiviin ja helppolukuisen oppaan suunnattuna ensisijaisesti rippikoulun jälkeiseen nuorisotyöhön. Keräsimme oppaaseen tarvittavia tietoja hyvin pitkällä aikavälillä ja huomasimme tietoa löytyvän yllättävän paljon. Päätimme, että oppaaseen tulisi jokaisesta aihealueesta linkki, josta löytyisi lisää tietoa. Nettisivuja päivitetään yleensä säännöllisesti, jolloin oppaan tiedot pysyvät helpommin päivitettyinä. Pyrimme saamaan oppaaseen paljon konkreettisia ohjeita siitä, miten kansainvälistä työtä on mahdollista toteuttaa. Oppaan on tarkoitus palvella myös nuorisotyöntekijöitä ja vastuuhenkilöitä, joita voivat olla muun muassa seurakunnan nuoret aikuiset. Opas muistuttaa asioista, joita tulee huomioida tehtäessä matkoja ryhmän kanssa sekä pyrkii antamaan muokattavissa olevia ideoita erilaisista kansainvälisen toiminnan toteutusmahdollisuuksista.

Oppaan ensimmäisen version tekemiseen kului kaksi kuukautta. Tämän jälkeen pyysimme eri seurakuntien nuorisotyöntekijöitä lukemaan oppaamme ja antamaan siitä palautetta sähköpostitse. Palautteen olimme jaotelleet kolmeen osaan: ulkoasu, asiasisältö ja yleinen tunnelma. Kaiken kaikkiaan opas lähetettiin yhdeksälle työntekijälle. Pyysimme myös, että työntekijät mahdollisuuksien mukaan pyytäisivät kollegoitaan ja nuorisotyössä mukana olevia nuoria lukemaan oppaan. Palautetta saimme lopulta kuudelta työntekijältä. Palaute sisälsi paljon rakentavia muutosehdotuksia, joista toteutimme suurimman osan. Palaute liittyi lähinnä ulkoasussa koettuihin ongelmiin sekä jossain määrin sisällön vajavaisuuteen. Palautetta pyytäessämme emme huomioineet työntekijöiden vastausajan olevan riippuvainen lomista ja vapaapäivistä, mikä luultavasti aiheutti työmme jäämisen muiden työasioiden alle.

### 5.3 Taustatyö Englannissa

Teimme matkan huhtikuussa 2012 Englantiin tutustuaksemme kansainvälisen toiminnan kenttään. Tutustuimme Lontoon merimieskirkkoon ja sen toimintaan. Matkamme päätarkoitus oli kuitenkin havainnoida IYF-leiriä eli International Youth Festival–nimistä leiriä.

Englannissa käyminen antoi meille henkilökohtaisen näkökulman kansainväliseen toimintaan. Koska lähdimme tekemään opinnäytetyötä hyvin erilaisista lähtökohdista, halusimme saada yhteistä kokemusta kansainvälisestä toiminnasta. Kansainvälisen toiminnan havainnointi paikan päällä auttoi myös oppaan kokoamisprosessissa.

#### 5.3.1 Tutustuminen Lontoon merimieskirkkoon

Majoituimme Lontoon merimieskirkon tiloissa neljänä yönä pääsiäisen aikaan. Osallistuimme jumalanpalvelukseen ja haastattelimme merimieskirkon sosiaalikirurgian, joka oli ollut merimieskirkon palveluksessa yhteensä 14

vuotta, josta Lontoon merimieskirkossa viisi vuotta (Howard Bye, henkilökohtainen tiedonanto 6.4.2012).

Lontoon merimieskirkko toimii ennen kaikkea suomalaisena seurakuntana, jossa järjestetään erilaista toimintaa, kuten jumalanpalveluksia ja kerhoja Lontooseen muuttaneille suomalaisille. Tämän lisäksi merimieskirkolla toimii kauppa, josta saa suomalaisia elintarvikkeita, kuten ruisleipää, salmiakkia ja suomalaista suklaata. Kirkon tiloissa on mahdollisuus myös majoittua. Noin 25 hengen ryhmä majoittuu mukavasti, samoin kuin yksityishenkilö vaikka kaverin kanssa. Kirkon tiloista löytyy myös kahvio sekä sauna, jota on mahdollista käyttää sopimuksen mukaan. Lontoon merimieskirkolla on neljä palkattua työntekijää sekä heidän apunaan kolme vapaaehtoista. (Howard Bye, henkilökohtainen tiedonanto 6.4.2012.)

### 5.3.2 Tutustuminen IYF-leiriin Prestonissa

Vietimme IYF-leirillä Englannin Prestonissa vajaan viikon. Leirin puitteet ja ohjelman järjestivät Prestonin katolisen koulun oppilaat apunaan muutama vanhempi katolilainen nuori sekä eläkkeelle jäänyt nuorisotyöntekijä Terry Mattinson, joka on toiminnassa mukana vapaaehtoisena sekä isä Bernard. Leiri ja majoittuminen järjestettiin katolisen koulun tiloissa. Leirille osallistui nuoria ja työntekijöitä Münhenista, Prestonista ja Kuopiosta. Yhteensä osallistujia leirillä oli noin 70, jokaisesta maasta ohjaajat mukaan luettuna 20–25 henkilöä. Leiri on konfirmoiduille nuorille. Ikäjakauma on kohtuullisen laaja, koska Englannin katoliset nuoret konfirmoidaan nuorempina. Osallistujien ikäjakauma oli 14–25 vuotta.

Tärkeä osa leiriä on yhteisen uskon eläminen todeksi, ei pelkästään arjen toiminnassa, vaan myös jumalanpalvelusten ja hartauksien kautta. Hengellisyys näkyi leirillä lisäksi myös muussa ohjelmassa. Muun muassa hengellisen kirkkokuoron esityksessä, jonka mukana koko nuorten porukka pääsi tanssimaan ja ylistämään myös laululla.

Leirin ekumeenisuus näkyy selvimmin osallistujien erilaisissa kristillisissä taustoissa, koska mukana on katolisia, luterilaisia ja evankelis-luterilaisia osallistujia. Leirillä on usein yleismaailmallinen teema, jossa näkyy toive yhtenäisestä kristikunnasta. Leirillä oli mahdollista kokea erilaista kulttuuria ja maan tapoja ruoan, tekemisen ja paikkoihin tutustumisen kautta. Tämän kertaisen leirin teemana oli ”All different! One world?”. Leiri järjestetään kerran vuodessa, vuorovuosina Saksassa, Englannissa ja Suomessa.

Havainnoimme leirin tunnelmaa ja toimintaa sekä osallistuimme aktiviteetteihin. Täytimme jokaisesta leiripäivästä havainnointipäiväkirjaa. Keräsimme havainnointimateriaalia leirin ilmapiiristä, toiminnasta ja käytännön hyvistä ja huonoista puolista. Havainnoinnissa käytimme kolmiosaista havainnointitaulukkoa. Ensimmäisenä havainnoimme mitä on tapahtunut ja missä sekä ketä on ollut paikalla. Tässä kohdassa tarkoitus oli havainnoida vain konkreettisia asioita. Toinen havainnointikohteemme oli aistihavainnot eli mitä näimme, koimme, haistoimme. Kolmantena havainnoimme omia tuntemuksiamme ja reaktioitamme havaittavista asioista. Erityisesti kiinnitimme huomiota siihen, millaisia keinoja ja toiminnallisia menetelmiä kansainvälisessä leiritoiminnassa käytettiin ryhmäytymisen mahdollistamiseen. Havainnoinnissamme pohdimme paljon erilaisia vaihtoehtoisia tapoja toimia.

## 6 KANSAINVÄLISEN TOIMINNAN OPAS SEURAKUNTIEN NUORISOTYÖHÖN

### 6.1 Kansainvälinen kirkko

Kirkkomme pää, Jeesus Kristus, on ykseyden ilmentymä, joka korostaa kirkossamme olevaa ykseyden perusolemusta. Kansainvälisyys ja universaalisuus ovat aina kuuluneet kirkkoomme. Jo ensimmäiset kristityt ymmärsivät kuuluvansa maailmanlaajuiseen Kristuksen kirkkoon. Yhteyttä on etsittävä lakkaamatta ja huomattava, että kansakuntamme yhteys ja kansainvälisyys tulevat esiin luomisuskossamme. Jumala loi meistä jokaisen ja näin ollen universaalina kansakuntana kuulumme Jeesukselle Kristukselle. Kaikki tämä nostaa ekumeenisen työn tärkeään asemaan kirkossamme. (Silfverhuth 2005, 147–148.)

Kansainvälinen toiminta on osa ekumeenista ja kansainvälistä kasvatusta. Omasta näkökulmastamme kansainvälistä toimintaa seurakunnassa ei ole ilman ekumeniaa, jonka avulla pyrimme toisten kirkkojen kanssa vuorovaikutukseen ja ykseyteen. Peiposen mukaan ajankohtainen ongelma ekumeniassa on seurakuntalaisten rooli. Ekumeniaa toteuttavat muutamat teologit, ekumenian asiantuntijat ja innokkaat harrastajat. Kuitenkin ekumenian kuuluisi olla osa kirkon elämää ja kirkon elämän ytimessä ovat työntekijöiden sijaan seurakuntalaiset, joiden pitäisi päästä toimimaan ekumenian puitteissa. (Peiponen 2010, 223.) Samalla tavalla kansainvälisen toiminnan pitäisi olla seurakuntalaisten ulottuvilla. Jokaisella tulisi olla mahdollisuus saada tietoa kansainvälisestä toiminnasta ja näin myös väylästä toteuttaa ekumeniaa laajemmassa mittakaavassa.

Kristillisen hengellisyyden kokeminen muissa ihmisissä ja muiden kirkoissa on tärkeää kristityille (Salorinne 2010, 122). Suomesta löytyy eri tunnustuskuntia, joiden kirkkoihin ja niiden perinteisiin on mahdollista tutustua ja kokea ekumeniaa sitä kautta. Kulttuurisidonnaisia tunnustuskuntia, kuten anglikaaneja tai katolilaisia ei ole kovin paljon Suomessa. Näin kansainvälisyyden avulla on

mahdollista kokea muiden ihmisen ja kirkkojen hengellisyyttä laajemmin. Myös ekumeeninen kasvatus on olennaista, jotta oppisimme mahdollisimman varhain rakastamaan, kunnioittamaan ja ymmärtämään toisiamme. (Salorinne 2010, 122.)

Kansainvälisessä toiminnassa mukana olemalla pystytään laajentamaan omia työtapoja, oppimaan paljon uutta ja antamaan malleja muiden maiden nuorisotyöntekijöille. Kansainvälisellä toiminnalla kehitetään myös työntekijöiden ammatillisia näköaloja, työtapoja sekä voidaan piristää ja saada innoitusta omaan työhön (Viirumäki 2004, 9). Lisäksi muiden maiden nuorisotyöntekijöistä saadaan korvaamattoman tärkeitä yhteyksiä maailmalle, joista muodostuu vankkumaton osaamisen verkosto. Linnamaa väitöksessään verkostoista toteaa verkostoitumisen olevan mahdollisuus ylittää hallinnollisia ja toiminnallisia rajoja sekä verkostoitumista tarvittavan uuden tiedon luomiseen, oppimiseen ja innovaatioiden synnyttämiseen (Soanjärvi 2011, 116).

Ekumeenisessa kasvatuksessa erottamattomana osana ovat hengellisyys ja vuorovaikutus. Nämä vaikuttavat niin paikallisella, yhteiskunnallisella kuin kansainväliselläkin tasolla. Hengellisyys ja vuorovaikutus auttavat käsittämään mitä ekumeenisella tarkoitetaan ja mitä se arjen käytännöissä on. Toimittaessa vuorovaikutuksessa nähdään, tunnetaan, osallistutaan ja ollaan ekumeenisia, toisin kuin teoritietoa opiskellessa. Yksinkertaisuudessaan toisten kanssa eläminen, toisilta oppiminen ja kristillisen kokemuksen jakaminen on ekumeniaa. (Hytti 2010, 110–111.)

Nähdäksemme eri maista ja kulttuureista tulevien nuorten kohdatessa syntyy arvokkaita kontakteja maailmalle sekä kokemuksia ja ymmärrystä erilaisuutta kohtaan. Hytin mukaan kokemus, tunteet ja vuorovaikutus antavat tärkeän uskonnollisen ulottuvuuden. Niiden kautta uskonnon tarkastelu antaa mahdollisuuden suhtautua toisen uskontoon hyvin eri tavalla kuin pelkän tiedon keräämisen kautta. Kun on mahdollista kokea, mikä on toiselle pyhää, on mahdollista ymmärtää paremmin niitä asioita, jotka yhdistävät eri kristittyjä. Toisen pyhän kokemisen kautta on helpompi myös kunnioittaa toisen erilaisuutta. (Hytti 2010, 108–109.)

Ekumeniassa käytännöllisen yhteistyön lisäksi myös opillinen yhteistyö on tarpeellista. Yhteistyössä toimiessaan kirkot ja kristityt todistavat yhteisestä uskostaan ja usko tulee näkyväksi. Tästä puhuu myös Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ekumeeninen strategia. Strategiaan on kirjattu erilaisia tavoitteita, joista yksi on aktiivinen ja tasavertainen kanssakäyminen toisten kirkkojen kanssa lähellä ja kaukana. Lisäksi strategiassa Suomen evankelis-luterilainen kirkko sitoutuu laajentamaan ekumeeniseen toimintaan osallistumisen mahdollisuuksia kirkon eri tasoilla. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2009, 9; 14–15.)

## 6.2 Nuorissa on tulevaisuus

Seurakuntien tulee tiedostaa roolinsa lasten ja nuorten identiteetin, kulttuurituntemuksen ja uskon vahvistajina sekä ihmisten tasavertaisuuden ja yhteisen vastuun korostajina. Tämän roolin yksi tärkeistä tehtävistä on tuoda lasten ja nuorten nähtäville miltä maailma näyttää, miten erilaisuutta kunnioitetaan ja toisia kulttuureita ymmärretään. (Viirimäki 2004, 9.) Seurakunnilla on mittaamattoman arvokkaat vaikutusmahdollisuudet nuorten tulevaisuuteen, joita ei saisi jättää käyttämättä. Tässä työssä haluamme korostaa seurakunnan mahdollisuutta olla vaikuttamassa positiivisesti nuorten kehitykseen kansainvälistyvässä maailmassa. Toivottavasti saamme kansainvälistymisen näkymään laajemmin seurakunnissa, jotta kansainvälistä työtä tehtäisiin ja sitä pystyttäisiin kehittämään monipuolisemmaksi ja kaikki nuoret tavoittavaksi toiminnaksi. Kansainvälisyys avaa suuren määrän mahdollisuuksia työmarkkinoille sekä vapaaehtoistyöhön.

Kirkkokuntamme tulevaisuus on nuorissa. Jotta nuorista kasvaisi tulevaisuuden aikuisia kirkkokuntaamme, on heidän uskonnollista identiteettiään vahvistettava. Tämä tehtävä kuuluu kodeille, seurakunnille ja rinnalla kulkijoille, jotka esimerkillään näyttävät, millaista tietä Kristus meidän toivoisi kulkevan. Halu toteuttaa ekumeenista toimintaa ja olla vuorovaikutuksessa avoimesti on osa tätä esimerkkiä. Nykyajan yhteiskunnassa uskonnollisen identiteetin kehittäminen ei ole yksinkertaista. Yksilöllisyyden ollessa ihanteiden kärjessä on



tärkeää kehittää yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä myös eri kirkkoihin, jotta ekumeenisuus voisi olla luonnollinen osa uskonnollista identiteettiä. (Lehmus 2010, 192–193.)

Suomi on järjestelmältään hyvin poikkeuksellinen, mikä mahdollistaa kansainvälisen toiminnan toteuttamisen. Seurakunnan nuorisotyötä tässä muodossaan ei tehdä juurikaan missään muualla maailmassa. Yksi erityisyys ovat budjettivarat, joita on runsaasti kohdennettu nuorisotyön tekemiseen. (Borgman Marjukka, henkilökohtainen tiedonanto 23.2.2012; Silfverhuth 2005, 154.) Seurakunnan nuorisotyölle on myös ominaista paikallinen ja valtakunnallinen organisointi sekä toiminnan laajuus. Työntekijöitä on viranhaltijoina runsaasti ja työntekijöiden koulutus on myös hyvin kehittyntä. (Launonen 2008, 78; Silverhuth 2005, 154.)

Kun ekumeniasta tulee osa kristityn identiteettiä, kristitty kokee olevansa osa maailmanlaajuista Kristuksen kirkkoa, mutta samalla myös paikallista seurakuntaa. Yksilön ja yhteisön tulisi kokea kristittynä oleminen samaksi kuin ekumeenisena oleminen. Tällöin ekumeniaa ei tarvitse juurikaan ajatella, vaan se on osa kristittynä olemistamme ja kristillistä ajatusmaailmaamme. (Peiponen 2010, 219.)

Seurakuntien tulisi ymmärtää, että kansainvälisellä toiminnalla on vaikutusta monen muun asian ohessa myös yksilön maailmankuvaan, kuten millä tahansa kokemuksella ja erilaisten ihmisten kohtaamisella. Maailmankuvan ohjatessa toimintaa kansainvälisessä toiminnassa mukana oleminen helpottaa toisten maailmankuvaan avoimesti suhtautumista ja näin eri kulttuurien maailmankuvien ristiriitojen ymmärtämistä ja yhteisten ongelmien ratkaisemista. (Dunderfelt, Laakso, Niemi, Peltola, Vidjeskog 2004, 76–77; Himberg & Jauhiainen 2004, 28.) Tästä on apua yleisesti elämässä sekä monikulttuurisessa ja kansainvälisessä maailmassa.

### 6.3 Opas

Kansainvälisen toiminnan opas on nuorille suunnattu sähköinen internetistä löytyvä ideoita antava opas. Opas on tarkoitettu julkaista Kuopion seurakuntayhtymän sivuilla. Tämän lisäksi julkaisimme oppaan pdf-tiedostona Googlen sähköpostipalvelun dokumenttien jakopalvelussa. Tekemämme oppaan löytää perustamiemme kotisivujen kautta osoitteesta <http://kansainvalisentoiminnanopas.nettisivu.org/>. Tätä kautta opas on mahdollista myös ladata kokonaisuutena omalle tietokoneelle.

Päätimme tehdä oppaasta ainoastaan internet-version, jotta sen päivitys onnistuisi helpommin ja pääsimme myös hyödyntämään Internetistä löytyviä hyödyllisiä sivuja osana opasta. Olemme itse lupautuneet päivittämään opasta kahden vuoden ajan. Valitsimme oppaan ulkoasuksi vaakataason A4, koska koimme, että sitä on helpompi lukea kuin pystyssä olevaa versioita. Oppaan taustakuvat valitsimme siten, että niistä välittyisi oikeanlainen tunnelma lukijalle. Pyrimme myös ottamaan huomioon, että halutessaan oppaan voisi tulostaa ilman, että tekstit hukkuvat liian värikkääseen taustaan erityisesti tulostettaessa mustavalkoisena. Halusimme lisätä oppaaseen aiheisiin liittyviä kuvia, joiden ajattelimme lisäävän mielenkiintoisuutta sekä rytmittävän lukemista.

Oppaamme tarkoituksena on toimia ekumeenisen kasvatuksen tukena. Ekumenian yksi ulottuvuus on kansainvälisyys ja maailmanlaajuinen Kristuksen kirkko, johon nuorisotyössäkin voitaisiin paneutua enemmän. Ekumenia on kirkon ydintä, kuten Efesolaiskirjeessä (4:3-6) kehoitetaan Hengen luoman ykseyden säilyttämiseen.

Alussa esittelemme erilaisia kansainvälisen toiminnan kohteita ja niiden tarjoamia mahdollisuuksia lyhyesti. Osa kohteista on tuttuja monille, mutta pyrimme löytämään joukkoon myös kohteita ja toimintatapoja, joita ei ole hyödynnetty niin paljon kansainvälisessä toiminnassa. Näkökulmanamme on myös muistuttaa tutuista toimintamuodoista, joita voisi enemmän hyödyntää nuorisotyön puolella.

Loppuun pyrimme kokoamaan yksinkertaisia toimintaohjeita, joita tulisi muistaa kansainvälistä toimintaa toteutettaessa. Ohjeita on niin ryhmän kanssa lähtevälle matkanjohtajalle kuin yksityishenkilönä ulkomaille haluavalle. Lisäsimme vielä kansainvälisen toiminnan toimijoista lyhyen esittelyn sekä internet-yhteystiedot, jota kautta eri toimijoiden mahdollistamat ekumeeniset ja kansainväliset toimintamuodot tulisivat helpommin saavutettavaksi toiminnasta kiinnostuneille.

## 6.4 Kohteet

Esittelimme kohteet oppaassamme hyvin lyhyesti ja pyrimme tuomaan esille vain olennaisimmat asiat kansainvälisen toiminnan kannalta. Keräsimme kohteista kuitenkin paljon tietoa, jotta olisi mahdollista ymmärtää kohteiden merkitys kansainvälisessä toiminnassa. Tämän vuoksi haluamme työssämme avata kohteet syvemmin kuin ne on oppaassa esitelty.

### 6.4.1 Merimieskirkot

Merimieskirkot ovat kaikille avoimia. Ensisijaisesti palvelut on kuitenkin suunnattu ulkomailla suomalaisille, laivojen miehistöille ja kotimaassa kansainvälisille merenkulkijoille. Merimieskirkolla on ulkomailla seitsemän toimipistettä ja kotimaassa kahdeksan. Tämän lisäksi merimieskirkot toteuttavat matkapappitoimintaa Irlannissa, Puolassa sekä Kaakkois-Aasiassa. (Suomen Merimieskirkot ry i.a.) Merimieskirkot esitellään yhtenä kohteena hyvin lyhyesti korostaen mahdollisuutta majoittua ja toimia vapaaehtoisena niissä. Koemme merimieskirkkojen esittelyn tärkeäksi merimieskirkkojen pitkän kansainvälisen työn historian vuoksi.

Merimieskirkon toiminta on alkanut yli sata vuotta sitten. Alun perin merimieskirkon palvelut oli suunnattu ensisijaisesti merimiehille, mutta palveluiden käyttäjäkunta laajeni hyvin nopeasti myös siirtolaisiin ja muihin matkalaisiin. Nykyään merimieskirkot ovat monitoimitaloja, jotka palvelevat merenkävijöitä, rekkakuskeja, siirtolaisia, turisteja, opiskelijoita, au paireja,

erilaisia ryhmiä sekä virkamiehiä. Merimieskirkkojen tarjoamiin perustoimintoihin kuuluvat laiva-, sairaala-, vankila-, koti-, työpaikka- ja koulukäynnit. Kirkot tarjoavat kahvioissaan matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja sekä tarvittaessa sielunhoitoa. Kriisityön, kirkolliset toimitukset ja hartauselämän toteuttaminen kuuluu myös merimieskirkkojen perustoimintoihin. Merimieskirkoilta voi hakea myös käytännön apua, kuten hätämajoitusta, suihkua, ruokaa tai kommunikaatiovälineitä. Olennaista merimieskirkoille on myös suomalaisuuteen liittyvien toimintojen ylläpitäminen, kuten kansallisten juhlien järjestäminen, suomalaisten tuotteiden jälleenmyynti, suomalaisten kirjojen ja lehtien lukemisen mahdollistaminen sekä mahdollisuus päästä saunaan. (Suomen Merimieskirkot ry i.a.)

Suomen Merimieskirkko ry tekee yhteistyötä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kanssa ja näin ollen sen toimintaperiaatteet pohjautuvat sen tunnustuksiin. Merimieskirkon toimintaperiaatteisiin kuuluu tehdä kristillistä, kulttuurista, sosiaalista ja diakonista työtä ulkomailla asuvien suomalaisten, rekkakuskien sekä merenkulkijoiden kanssa. Merimieskirkkojen arvoihin kuuluvat kristillisuus, ekumeenisuus, yhteisöllisyys, diakonisuus, avoimuus, läsnäolo ja dynaamisuus. Merimieskirkkojen toiminnan perusarvoihin kuuluvat myös vieraanvaraisuus, kohtaaminen, läsnäolo, kristillinen identiteetti, merellinen henki ja avoimuus uudelle. (Suomen Merimieskirkko ry i.a.)

#### 6.4.2 Taizé

Halusimme esitellä Taizén oppaassamme sen ekumeenisen historian takia. Se on ensimmäisiä ekumeenisiä pyhiinvaelluskohteita, joka on tarkoitettu erityisesti nuorille ja nuorille aikuisille (Elonheimo 2012, 21–22). Taize on Ranskassa sijaitseva yhteisö (BBC 2009). Taizén yhteisössä elää veljiä ekumeenisesti niin katolisesta kuin protestanttisistakin kirkoista. Taizéssa järjestetään jatkuvasti tapaamisia nuorille aikuisille, yli 30-vuotiaille sekä perheille. Yhteisöön on mahdollista lähteä myös nuorten ryhmän kanssa elämään yhteisön kanssa arkea Taizén hengessä. Taizéssa päivä rytmittyy kolmen rukoushetken ympärille. Mahdollisuus on myös osallistua pienryhmäkeskusteluihin. Yhdessä myös aterioidaan ja osallistutaan käytännön töiden tekemiseen. (Taizé i.a.)

Varsinainen Taizén kohderyhmä on nuoret aikuiset eli 17–29-vuotiaat. Yli 17-vuotiaiden ryhmän kanssa tulisi käytännön töitä varten olla yksi vastuunuori seitsemää nuorta kohden, joka vastaisi käytännön töiden toimivuudesta. 25–35-vuotiaille järjestetään kohdennettua ohjelmaa pääsiäisen aikaan sekä heinä-lokuussa. Alle 15-vuotiaiden on mahdollista päästä Taizéen vain vanhempiensa kanssa. (Taizé i.a.)

Nuorempien sekä yli 30-vuotiaiden käynnit ovat rajattu yhteen kertaan vuodessa ja oleskeluaika on viikko. Myös perheiden runsaan lukumäärän vuoksi perheiden toivotaan saapuvan Taizéen vain kerran vuodessa. Nuorten kohdalla on mahdollista keskustella ylimääräisestä viikon tai kahden oleskelusta yhteisön veljen tai sisaren kanssa. Lisäksi 18–29-vuotiaiden on mahdollista tulla osaksi vapaaehtoisten työryhmää, jolloin yhteisössä voidaan viettää aikaa kahdesta viikosta vuoteen. (Taizé i.a.)

Taizén arkea eletään sunnuntaista sunnuntaihin, mutta jos koko viikoksi yhteisöön asettuminen ei onnistu, on mahdollista tulla myös torstaista sunnuntaihin tai perjantaista sunnuntaihin. Kuitenkin majoittuminen tulisi ajoittaa niin, että ehtisi viettämään vähintään kolme päivää yhteisössä. Yhteisön arkirytmiin asettautuminen vie aikaa ja siksi viikon oleilu yhteisössä on suositeltavaa. (Taizé i.a.)

15–16-vuotiaiden kanssa Taizéen matkustaminen vaatii sitä, että nuorille kerrotaan tapaamisen tarkoitus. Taizéen lähdön tulisi olla jokaisen henkilökohtainen päätös. Nuorten ryhmän kanssa tulleille suositellaan torstaista sunnuntaihin kestäväää jaksoa Taizéssa, koska tapaamisen tarkoitus on sitoutua myös muiden kanssa olemiseen sekä käytännön tehtävien tekemiseen. Yli 20-vuotiaita ryhmän ohjaajia tulee olla suositusten mukaan yksi viittä nuorta kohden. Myös käytännön tehtäviä varten tulisi olla yksi aikuinen seitsemää nuorta kohden yhdyshenkilönä varmistamassa nuorten työtehtävän suorituksen. (Taizé i.a.)

Ennen Taizéen lähtöä on valmentautuminen tärkeää. Olennaista on tuoda esille yksinkertainen elämäntyyli Taizéssa, päivittäisen ohjelman sisältö ja yhteisiin

rukoushetkiin asennoituminen. Rukoushetkiä ajatellen voi olla hyvä opetella joitain lauluja jo etukäteen. Lisäksi nuorten on hyvä nähdä video tapaamisista. Tämän lisäksi olisi hyvä saada kokemusasiantuntija kertomaan kokemuksistaan Taizésta. (Taizé i.a.)

#### 6.4.3 Iona

Ionan yhteisö on kristillinen naisten ja miesten yhteisö, joka rukoilee ja toimii ekumeenisesti oikeudenmukaisuuden, rauhan ja luomakunnan eheyden puolesta. Iona yhteisö toivottaa tervetulleiksi kaikki ihmiset uskontokuntaan tai taustaan katsomatta saariensa Ionan ja Mullin keskuksiin. Ionan yhteisöön tehdään myös pyhiinvaelluksia. (The Iona community i.a.)

Iona on yksi Skotlannin saarista, jolla sijaitsee Iona Abbey eli luostari sekä Macleodin keskus, jotka kuuluvat Iona yhteisölle. Lisäksi Iona yhteisön tiloihin kuuluu myös Camas keskus, joka sijaitsee Mull-nimisellä saarella. Iona Abbey on Iona yhteisön luostari, jossa on mahdollista majoittua 2 - 5 hengen huoneissa. Luostarin kirkossa järjestetään yhteisön jumalanpalvelukset. Macleod keskus on modernimpi ja soveltuu erityisesti nuorille, perheille ja myös liikuntarajoitteisille. Macleod keskuksessa makuuhuoneet jaetaan 5 tai 7 hengen kesken. Macleodin erikoisuutena on vaikuttava ja hyvin varusteltu käsityöhuone, joka haastaa kävijänsä kokeilemaan luovuuttaan. Camas keskuksen erityisyyteen kuuluu mahdollisuus seikkailuhenkiseen urheiluun, kuten melontaan, kalliokiipeilyyn ja lautan rakennukseen. Camas keskuksessa syödään kasvisruokaa, joka on orgaanisesti tuotettu Camas keskuksen omassa puutarhassa. (The Iona community i.a.)

Ionan yhteisö pitää yllä kalenteria, josta ulkopuolisenkin on mahdollista seurata yhteisön toimintaa ja aikataulua ympäri vuoden. Näin on mahdollista myös suunnitella Ionaan menemisen ajankohtaa hyvissä ajoin. Aikataulusta löytyy muun muassa pyhiinvaeltajille suunnattu viikko sekä erityisesti nuorille suunnattuja viikkoja. Nuorille järjestetään esimerkiksi nuorisofestivaaliviikko, jonne nuoret ovat tervetulleita ympäri maailman rukoilemaan, ylistämään, tekemään työtä ja pitämään hauskaa. (The Iona community i.a.)

Ionassa on mahdollista majoittua lyhyeksikin aikaa turistiluontoisesti. Lisäksi yhteisöön on mahdollista hakeutua vapaaehtoiseksi. Vuosittain yhteisöön otetaan noin sata vapaaehtoista ympäri maailman. Hakemuksia on usein enemmän kuin paikkoja, mutta lonaan pyritään ottamaan vapaaehtoisia moninaisuuden takaamiseksi laajalla ikähaarukalla, eri taustoista ja kansallisuuksista. Vapaaehtoisten tehtävät ovat hyvin erilaisia: ruoanlaittoa, kodinhoitoa, lasten kanssa työskentelyä ja pakettiautolla ajamista. Tärkeää on halu osallistua arkeen, johon kuuluu vieraanvaraisuus, työnteko, ylistys ja luovuus. Keittiöön, kodinhoitoon, kauppaan ja kiinteistönhuoltoon on paikkoja selkeästi enemmän kuin muihin tehtäviin. Ensisijaisia toiveita pyritään kuitenkin mahdollisuuksien mukaan toteuttamaan. Elämä lonan yhteisössä on kiireistä ja välillä haastavaakin, mutta vapaaehtoiset ovat vuodesta toiseen kokeneet lonassa paljon rikastuttavia kokemuksia. (The Iona community i.a.)

#### 6.4.4 Pyhiinvaellukset

Pyhiinvaellukset valikoituivat oppaaseemme, koska ne kuuluvat alkuperäiseen kristilliseen perinteeseen. Elonheimon mukaan jo Raamatussa vaeltaminen, kulkeminen ja liikkeellä olo ovat tärkeitä motiiveja. Abraham lähti vaeltamaan kohti Luvattua maata kuuliaisuudesta Jumalalle ja myös Jeesus kulki koko julkisen toimintansa ajan. Varhaisia kristittyjä kutsuttiin tien kansaksi tai vain tieksi. Yleisesti pyhiinvaellukset ovat tavanomainen uskonnollinen sekä kulttuurinen ilmiö. Pyhiinvaelluksesta voidaan puhua tarkoittaen tietyille pyhälle paikalle menemistä tai tarkoittaen jo vaeltamisen olevan hengellinen kokemus. (Elonheimo 2012, 11–13.) Hengellinen osuus kuuluu kiinteästi pyhiinvaellukseen. Raamatun lukeminen, rukouselämä ja jumalanpalvelukset tekevät omalta osaltaan vaelluksesta pyhiinvaelluksen. Rukoushetkiä ja Raamatun lukua on helppo harjoittaa aina ennen taipaleen aloittamista ja tauon alussa sekä taukojen aikana. (Elonheimo 2012; 28, 77.)

Mistä tahansa vaelluksesta voi tulla pyhiinvaellus. Vaeltajasta tulee pyhiinvaeltaja, kun hän ei vain kävele vaan matkanteko ja hänen mukanaan olevat välineet muistuttavat Jumalasta. Kengät muistuttavat Kristuksen seuraamisesta ja reppu muistuttaa kaiken tarvittavan olevan Kristuksessa.

Sauva muistuttaa Kristuksen olevan tukena elämän vaikeuksissa ja päähine suojaa pyhiinvaeltajaa erilaisilta säilyt, kuten Jumala varjelee elämässä. Vaeltajan hengitykseen kuuluu rukous ja hänen ravintoaan on Jumalan sana. Reppu, joka vaeltajalla on mukanaan sisällään kaikki tarpeellinen vaellukselle, muistuttaa siitä, että Kristuksessa on kaikki, mitä tarvitsemme elämän matkalle. Nämä asiat tekevät tavallisesta vaeltajasta pyhiinvaeltajan, koska hän tietää kulkevansa Kristuksen kanssa. (Elonheimo 2012; 27, 142.)

Taizé on ollut ensimmäisiä ekumeenisiä pyhiinvaelluspaikkoja, joka on suunnattu erityisesti nuorille ja nuorille aikuisille. Suomessa pyhiinvaelluksia alettiin tehdä vuonna 1983, jolloin Pyhän Henrikin tiellä järjestettiin ensimmäinen ekumeeninen pyhiinvaellus. Norjassa Oslost Nidarosiin eli nykyisen Trondheimin Kristus-katedraaliin on kulkenut pyhiinvaeltajia vuodesta 1997. Ruotsissa Pyhän Birgitan Vadstenassa toimii pyhiinvaelluskirkko nimeltään Luostarikirkko ja sen vieressä ekumeeninen pyhiinvaelluskeskus. Ruotsissa on merkitty uudelleen Trondheimiin vieviä pyhiinvaellusreittejä, jotka ovat motivoineet ruotsalaisia pyhiinvaeltajia. (Elonheimo 2012, 21–22.)

Pyhiinvaelluksia järjestävät järjestöt Jaakontien ystävät ry ja Pyhän Henrikin pyhiinvaellusyhdistys. Jaakontien ystävät järjestävät myös Espanjan pyhiinvaelluksia Santiago de Compostelaan. Itse pyhiinvaellusta järjestettäessä on mietittävä reitit, aikataulut, majoitus, ruokailu, varusteet, vaatetus sekä tehtävä päivä- ja vaellussuunnitelmat. On myös huomioitava vaeltaako ryhmässä, jolloin ryhmän tarpeet on huomioitava. (Elonheimo 2012, 119–120.)

#### 6.4.5 Kansainväliset leiri ja IYF

Kansainväliset leirit halusimme osaksi opastamme, koska koemme niiden olevan tuttu tapa toteuttaa kansainvälisyyttä ja ekumeenisuutta nuorten kanssa. Kansainvälisessä leirityössä kiteytyy ekumeenisen kasvatuksen maailmanlaaja ulottuvuus (Peiponen 2010, 219). Tärkeimpänä kansainvälisessä leirityössä koemme mahdollisuuden oppia muiden uskovien tapoja, kulttuuria ja kristillisyyttä. Kansainväliset leirit voidaan toteuttaa monella eri tavalla. Voidaan vieraila ulkomaalaisessa seurakunnassa ja osallistua heidän järjestämään



leiriinsä, kutsua ulkomaalaisia vieraaksi kotimaahan leirille, järjestää oma leiri ulkomailla tai järjestää useamman seurakunnan kanssa yhteistyönä leiri ulkomailla (Varis 2002, 350). Kansainvälinen leiri laajentaa leirikokemusta. Tavanomaisen leirin tuomien kokemusten lisäksi tuo kansainvälisyys uusia kulttuurikokemuksia leirille. Kansainvälisyys auttaa meitä näkemään enemmän toisiamme yhdistäviä asioita sekä antamaan erilaisuudelle arvoa. Vieraiden kutsuminen kotimaahan osallistumaan leirille antaa korvaamattomia kokemuksia siinä missä ulkomaille lähteminenkin. (Varis 2002, 350–351; 357.)

Leirityössä on monia ulottuvuuksia ja rajaton määrä mahdollisuuksia. Leirillä eletään ensisijaisesti ryhmässä, mutta leirin tulisi tarjota mahdollisuutta myös omaan aikaan ja hiljaisuuteen. Leiri mahdollistaa osallistumisen ohjattuun toimintaan, valmiiseen ohjelmaan sekä antaa tilaa omatoimisuudelle ja rauhoittumiselle. Leirin käyttöä työvälineenä perustellaan muun muassa sen tarjoamalla mahdollisuudella kasvattaa kokonaisvaltaisesti. Yhdessä oleminen ja kasvaminen eivät ole aina yksinkertaisia asioita, mutta se antaa myös paljon, koska leirin tiedetään olevan vain tietty ajanjakso. Leiri antaa mahdollisuuden vetäytyä pois arjesta. Leiri auttaa löytämään omat kyvyt ja vahvuudet sekä kasvamaan vastuullisuuteen. (Ketola 2002, 48, 51.)

Saimme osallistua keväällä 2012 järjestettyyn IYF-leiriin Englannin Prestonissa. Mielestämme IYF-leirin malli voisi toimia myös muissa seurakunnissa. Ideana tässä leirissä on se, että Suomesta, Saksasta ja Englannista osallistuu nuoria yhteen ekumeenisuuden äärelle, vuorovuosina leiri pidetään kussakin maassa. Leirin sisältö on vuosittain erilainen, vuonna 2012 leirillä oli teemana kaikki erilaisia yhdessä maailmassa. Leiri kestää noin viikon, jonka aikana toimii erilaisia työpajoja, iltaohjelmaa sekä hiljennytään hartauselämässä. Tärkeimpänä on kuitenkin päästä osaksi ekumeenista yhteisöä ja tutustua uusiin ihmisiin sekä heidän kulttuureihin. Tällaisessa muodossa kansainvälinen leiri on mielestämme toimiva, sillä mukaan pääsee osallistumaan nuoria sekä nuoria aikuisia. Eikä tällaista kansainvälistä toimintaa ole hankala järjestää, sillä lähes kaikilla on ystävyysseurakunta jossain päin maailmaa, jonka kanssa voi ruveta miettimään tällaista toimintaa. Leiri muotoinen toiminta on mielestämme erityisen tärkeää nuorten aikuisten

kohdalla, joille tavallinen nuorten kokoontuva toiminta voi olla jo turhan tuttua. Nuorilla aikuisilla on kansainvälistä leiriä toteuttaessa myös mahdollisuus päästä vastuutoimijoiksi. Kansainvälinen leiri antaa nuorille aikuisille uutta haastetta kokea kristinuskoa ja päästä toteuttamaan sitä uudella tavalla.

#### 6.4.6 Ystävyyss seurakuntatoiminta

Ystävyyss seurakunnat ovat pitkään olleet osa seurakuntien kansainvälistä diakoniaa ja toimintaa. Kuitenkin toiminnan määrä on vähentynyt, viimeisen viiden vuoden aikana toiminnan määrä on laskenut 11 prosenttia (Ijäs 2012). Toivomme, että tämän oppaan kautta myös nuoremmat seurakuntalaiset saisivat intoa osallistua ystävyyss seurakuntatyöhön. Kansainväliseen toimintaan ystävyyss seurakunnat tarjoavat tutun ja turvallisen kumppanin, jonka kanssa on toimittu aiemminkin (Varis 2002, 351). Suurimmassa osassa seurakuntia sitä toteuttaa lähinnä diakoniatyö. Nuorisotyöllä olisi nähdäksemme paljon annettavaa ystävyyss seurakuntatyöhön.

Ystävyyss seurakuntatoiminta on kahden tai useamman seurakunnan sopimukseen perustuvaa paikallistason yhteistyötä. Suomen evankelis-luterilaisten seurakuntien luterilaisia ystävyyss seurakuntia löytyy Inkeristä, Virosta, Unkarista, Ruotsista, Yhdysvalloista ja Saksasta. Venäjällä on myös ortodoksisen kirkon seurakuntien kanssa solmittu muutamia ystävyyss seurakuntasopimuksia. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. E.)

Ystävyyss seurakuntatoiminnan on tarkoitus edistää yhteyttä kirkkojen ja seurakuntien jäsenten välillä. Lisäksi halutaan tukea kasvamista yhteisessä kristillisessä uskossa ja palveluvastuussa. Ystävyyss seurakuntatoiminta on tärkeä osa seurakuntien kansainvälisyyskasvatusta sekä merkittävä kansainvälisen diakonian muoto. Kirkkomme ulkomaansuhteissa ystävyyss kirkkotoiminta näyttää suurta osaa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. E.)

Aluksi ystävyyssuhteissa usein painottuu avustustoiminta, jolloin apu on humanitaarista vaatteiden ja tavaroiden välittämistä tai taloudellista tukemista.

Kun ystävyyskirkko vahvistuu, toiminnasta tulee tasavertaisempaa yhteistyökumppanuutta. Seurakuntalaisten vuorovaikutus on suuressa roolissa ystävyystoiminnassa. Ystävyysseurakuntiin tehdään ryhmämatkoja, kuorovierailuja ja järjestetään leirejä ja rippikouluja sekä toteutetaan kielikursseja. Joskus myös tehdään työntekijävaihtoa sekä puuhaillaan yhteisten hankkeiden kanssa, jotka tuovat hyvää mieltä puolin ja toisin. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. F.)

Ystävyystoiminta on tuonut kansainvälisyyttä seurakuntiin, vähentänyt ennakkoluuloja ja lisännyt ymmärrystä erilaisista oloista tulevia ihmisiä kohtaan. Yhteyttä ja kasvua uskossa ja elämässä saadaan kokea ystävöitymisessä. Myös toisen maan kulttuuriin ja ihmisten arkipäivään tutustuminen on ollut merkittävää. Monilla seurakuntalaisilla onkin nykyään kirjeystäviä sekä vierailupaikkoja jopa toiselta puolelta Eurooppaa. Perimmiltään kyse on seurakuntalaisten välisestä ystävydestä. Jos seurakunnalla ei ole vielä ystäväseurakuntaa maailmalla, voi tällaisen hankkia kirkkohallituksen ulkoasian osaston kautta. Kielitaidoksi riittää englanti tai saksa ja joissain paikoissa myös suomi. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. F.)

## 7 POHDINTA

Kohta kaksi vuotta opinnäytetyöprosessin kanssa työskennelleenä tuntuu yhä siltä, että jotain vielä puuttuu. Olemme oppineet seurakuntien kansainvälisen toiminnan kentästä paljon uutta sekä huomanneet, että toiminnassa on paljon enemmän mahdollisuuksia kuin alun perin osasimme ajatella. Silti tuntuu, että olisi pitänyt osata etsiä vielä syvemältä ja vielä enemmän, jotta olisimme saaneet vielä enemmän tietoa.

Olemme oppineet, että kansainvälisen toiminnan toteuttaminen ja siitä kertominen ei olekaan niin yksinkertaista kuin alun perin ajattelimme. Työntekijöiltä, jotka ovat kansainvälisessä toiminnassa mukana, vaaditaan henkilökohtaista mielenkiintoa ja innostusta toteuttaa kansainvälistä toimintaa. Näemme kuitenkin, että kaikki kansainvälisestä toiminnasta saatu kokemus on vaivan arvoista. Kansainvälinen toiminta antaa sekä osallistujilleen että järjestäjilleen paljon. Pohdimme myös paljon kansainvälisen toiminnan mahdollisuuksia työalojen rajoja ylittävänä toimintana. Muun muassa ystävyysseurakuntatoiminta jää usein vain diakoniatyön toteutettavaksi. Siinä tulisi tehdä yhteistyötä ja mahdollistaa myös nuorisotyössä mukana olevien pääsy osaksi ystävyysseurakuntatoimintaa. Monialaisuudella on mahdollisuudet sitouttaa nuoret seurakunnan toimintaan aikuisuuteen asti, jos eri työalojen kanssa toimiminen on luontevaa.

Opinnäytetyöprosessin aikana on ollut mukava huomata, että ihmisten asenteet ovat olleet positiivisia ja oppaamme on herättänyt mielenkiintoa monissa. Vaikka emme varsinaisesti luokaan mitään täysin uutta, olemme kuitenkin koonneet tärkeää tietoa yhdeksi paketiksi, josta on mahdollista kerätä omiin tarpeisiin tarvittava tieto. Tärkeämpää on kuitenkin tuoda kansainvälinen hengellinen toiminta esille seurakunnissa. Taloudellisesta ahdingosta huolimatta kansainvälisen toiminnan kautta on mahdollista toteuttaa ekumeniaa sekä kansainvälistä diakoniaa, jotka ovat osa kirkon olennaista sanomaa.

Kansainvälisen toiminnan erilaiset mahdollisuudet ja laajuus yllättivät meidät. Kansainvälinen toiminta seurakunnassa mahdollistaa aivan erilaisen kokemuksen kansainvälisyydestä, kun mukana ovat hengellisyys, kristillisyys ja ekumenia. Kaikki tieto ja mahdollisuudet, joita löysimme ja kaikki se, joka meiltä vielä jäi löytämättä ja huomioimatta sai meidät ihmettelemään, miksi kansainvälistä toimintaa ei toteuteta laajemmin. Kansainvälisessä toiminnassa on mahdollisuuksia toteuttaa asioita erilaisilla resursseilla. Jokaisella seurakunnalla pitäisi olla mahdollisuus toteuttaa kansainvälistä toimintaa tavalla tai toisella, ainakin kertoen nuorille erilaisista mahdollisuuksista.

Merkittävintä opinnäytetyöprosessissamme on ollut kansainväliseen toimintaan mukaan pääseminen. Kansainvälisessä toiminnassa mukana oltuamme huomasimme kansainvälisen toiminnan merkittävyyden erityisesti siihen osallistuville nuorille, mutta myös itsellemme. Näin ollen kansainvälisen toiminnan esille nostaminen on merkityksellistä kaikkien niiden nuorten kannalta, jotka eivät ole edes kuulleet mahdollisuudesta kokea hengellisyyttä kansainvälisesti ja ekumeenisesti.

Ammattilaisina saimme tärkeän näkökulman tehdä työtämme. Kansainvälisyys on konkreettisesti mukana melkein jokaisen arjessa eri tavoin. Uusista asioista oppiminen antaa meille mahdollisuuden suhtautua uusiin asioihin avoimesti ja ammattimaisesti. Kansainväliseen toimintaan perehtyminen on tehnyt meihin lähtemättömän vaikutuksen ja antanut varmuuden siitä, että kansainvälistä toimintaa tulee toteuttaa. Haluamme myös päästä toteuttamaan kansainvälistä toimintaa omassa työssämme.

Opinnäytetyötä tehdessämme olemme olleet vuoroin innoissamme ja vuoroin hyvin huolestuneita työstämme ja sen laadusta. Innostus kansainvälistä toimintaa kohtaan ei ole missään vaiheessa laantunut, mutta epävarmuus siitä, kuinka työmme otetaan vastaan, on välillä saanut meidät epätoivoisiksi. Toivomme kuitenkin, että opastamme luetaan avoimin mielin ja oppaan avulla voimme kannustaa työntekijöitä innostumaan kansainvälisestä toiminnasta sen haasteellisuudesta huolimatta. Haluamme myös saada nuoret ja nuoret aikuiset

innostumaan ja ottamaan vastuuta kansainvälisessä toiminnassa, jolloin työntekijöiden työpanosta on mahdollista pienentää jossain määrin.

Haluamme jättää viimeiseksi ajatuksen kansainvälisyydestä, joka kuvastaa, mistä myös seurakuntien kansainvälisessä toiminnassa on kyse:

Kansainvälisyys ei ole niinkään matkustamista eri maihin, vaan oman itsensä ylittämistä ja sisäisten haasteiden voittamista.

(Pelttari 2010, 85.)

## LÄHTEET

BBC 2009. Taizé. Viitattu 18.1.2013.

[http://www.bbc.co.uk/religion/religions/christianity/priests/taize\\_1.shtml](http://www.bbc.co.uk/religion/religions/christianity/priests/taize_1.shtml).

Becker, Ulrich 1991. Ecumenical learning. Teoksessa Nicholas Lossky, José Míguez Bonino, John S. Pobee, Tom F. Stransky, Geoffrey Wainwright & Pauline Webb (toim.) Dictionary of the ecumenical movement. Geneva: WCC Publications, 341–342.

Borgman, Marjukka 2012. Nuorisosihteeri, Kuopion seurakuntayhtymä. Kuopio. Henkilökohtainen tiedonanto 23.2.2012.

Byde, Howard 2012. Sosiaalikirjuri, Lontoon merimieskirkko. Lontoo. Henkilökohtainen tiedonanto 6.4.2012.

Cantell, Risto 1981. Ekumenian ABC. Toinen painos. Helsinki: Kirjaneliö.

Dunderfelt, Tony; Laakso, Juhani; Niemi, Pekka; Peltola, Ritva & Vidjeskog, Jan 2004. Yksilöllinen ihminen – Psykologia 5. Helsinki: WSOY.

Edström, Jan 2010. Ekumeenisen kasvatuksen sosiaalieettisiä lähtökohtia. Teoksessa Antti Laine & Mirikka Torppa (toim.) Ekumeeninen kasvatus – Mitä opimme toisiltamme? Saarijärvi: Suomen Lähetysseura, 92–103.

Elomaa, Jouni 2010. Yhteiselle vaellukselle – näkökulmia ekumeniaan aikuiskasvatuksessa. Teoksessa Antti Laine & Mirikka Torppa (toim.) Ekumeeninen kasvatus – Mitä opimme toisiltamme? Saarijärvi: Suomen Lähetysseura, 125–135.

Elonheimo, Kalle 2012. Pieni pyhiinvaelluskirja. 2. painos. Helsinki: Kirjapaja.

- Haatainen, Tuula 2004. Globaali vastuu. Teoksessa Tiina Myllymäki (toim.) Pallo haltuun – Kansainvälisyyskasvatus Suomessa. Lahti: Kehitysyhteistyön palvelukeskus, 7–9.
- Heinimäki, Jaakko & Jolkkonen, Jari 2009. Luterilaisuuden ABC – Synkkä ja harmaa sanakirja. Helsinki: Edita.
- Heininen, Simo & Heikkilä, Markku 2002. Suomen kirkkohistoria. Helsinki: Edita.
- Helin, Matti; Hiilamo, Heikki & Jokela, Ulla 2010. Diakoniatyö – Asiakkaan palveluksessa. Helsinki: Edita.
- Hietämäki, Minna 2010. Teologisia lähtökohtia ekumeeniselle kasvatukselle. Teoksessa Antti Laine & Mirkka Torppa (toim.) Ekumeeninen kasvatus – Mitä opimme toisiltamme? Saarijärvi: Suomen Lähetysseura, 60–74.
- Himberg, Lea & Jauhiainen, Riitta 2004. Suhteita – Minä me ja muut. Helsinki: WSOY.
- Huttunen, Eija & Kallinen, Timo 2005. Ennen meitä – 100 vuotta kristillistä nuorisotyötä. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 295–310.
- Hytti, Laura 2010. Pyhä kohtaaminen. Teoksessa Antti Laine & Mirkka Torppa (toim.) Ekumeeninen kasvatus – Mitä opimme toisiltamme? Saarijärvi: Suomen Lähetysseura, 108–120.
- Häkkinen, Vesa 2007. Kansainvälisen diakonian teologia. Teoksessa Kari Latvus & Antti Helenius (toim.) Auttamisen teologia. Helsinki: Kirjapaja, 209–218.
- Ijäs, Johannes 2012. Ystävyyssseurakuntatoiminta notkahti. Viitattu 20.3.2013. <http://www.kotimaa24.fi/uutiset/kotimaa/9230-ystavyysseurakuntatoiminta-notkahti>.



- Innanen, Hely 2009. ”Se johtaminen, se on se asia, jonka mä haluaisin oppia tekemään aina vaan paremmin” - Johtajuuden ja asiantuntijuuden rakentuminen johtamiskoulutuksessa ja työssä. Pro gradu. Kasvatustieteen laitos. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 1.2.2013. [https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/22720/URN\\_NBN\\_fi\\_jyu-201001051005.pdf?sequence=1](https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/22720/URN_NBN_fi_jyu-201001051005.pdf?sequence=1).
- Järvelä, Maria-Liisa 2010. Teoksessa Terhi Törmälehto (toim.) Maailma tuli tunnille – Kansainvälisyyskasvatus osana äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto, 31–44.
- Jääskeläinen, Liisa 2010. Teoksessa Terhi Törmälehti (toim.) Maailma tuli tunnille – Kansainvälisyyskasvatus osana äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto, 9–18.
- Kallioniemi, Arto 2010. Pedagogisia lähestymistapoja ekumeeniseen kasvatukseen. Teoksessa Antti Laine & Mirikka Torppa (toim.) Ekumeeninen kasvatus – Mitä opimme toisiltamme? Saarijärvi: Suomen Lähetysseura, 75–91.
- Kanninen, Jaana 1985. Kirkon varhaisnuorisojärjestöjen kansainvälinen toiminta ja seurakuntien nuorisonohjaajien suhtautuminen siihen. Järvenpää: Luther-opisto.
- Kepa ry i.a.. Mikä globaalikasvatus? Viitattu 8.12.2012. <http://www.gloaalikasvatus.fi/mika-gloaalikasvatus>.
- Ketola, Tapani 2002. Leiri nyt. Leirituuli – Käsikirja leiritoiminnan järjestäjille ja ohjaajille. Helsinki: Lasten Keskus Oy.
- Kirkon Ulkomaanapu i.a.. Kansainvälinen diakonia asettuu heikoimpien rinnalle. Viitattu 6.2.2013. [www.kua.fi](http://www.kua.fi) -> Seurakunnat -> Yhteyshenkilöt -> Mitä yhteyshenkilö tekee? -> Kansainvälinen diakonia.

- Kittilä, Hanna 2011. Kulttuurienvälinen vuorovaikutus osana Youth in Actionin nuorten ryhmätapaamista. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Koskelainen, Hannu 2004. Kv-toiminta seurakuntaan sitouttajana. Teoksessa Viirimäki, Jaana (toim.) Maailmansilta – Kirkon lapsi- ja nuorisotyö kohtaa maailman. Helsinki: Kirkon kasvatus ja nuorisotyö, 51.
- Koskelainen, Hannu 2005. Nuori ja jumalanpalvelus. Teoksessa Paananen, Terhi & Tuominen, Hans (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 71–81.
- Koskelainen, Hannu 2013. Kirkkoherra, Alavan seurakunta. Kuopio. Henkilökohtainen tiedonanto 5.2.
- Kuopion ev. lut. seurakunnat i.a. A. Seurakunnat. Viitattu 20.4.2013.  
<http://www.kuopionseurakunnat.fi/seurakunta-uusi>.
- Kuopion ev. lut. seurakunnat i.a. B. Viitattu 20.4.2013.  
<http://www.kuopionseurakunnat.fi/etusivu>.
- Kuopion ev.lut. seurakunnat 2009. Meidän kirkko Kuopiossa. Osallisuuden yhteisö. Kuopion ev.lut. seurakuntien strategia vuoteen 2015. Kuopio: Kuopion ev.lut. seurakunnat. Tallenne tekijän hallussa.
- Kuopion kaupunki 2012. Kuopio-esittely. Viitattu 20.4.2013.  
<http://www.kuopio.fi/web/kaupunkitietoa/kuopio-esittely>.
- Laine, Antti & Torppa, Mirkka 2010. Ekumeeninen kasvatus. Teoksessa Antti Laine & Mirkka Torppa (toim.) Ekumeeninen kasvatus – Mitä opimme toisiltamme? Saarijärvi: Suomen Lähetysseura, 39–54.
- Launonen, Pekka 2008. Kirkon nuorisotyö – hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen kolmiyhteys. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell

(toim.) Nuorisotyötä on tehtävä – Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 78–89.

Launonen, Pekka 2009. Luento Kristillisen nuorisotyön historia 9.8.2009. Diakonia-ammattikorkeakoulu: Järvenpää. Muistiinpanot tekijän hallussa.

Lehmus, Ilona 2010. Yhdessä tehden ja toisilta oppien – ekumeeninen kasvatus ortodoksisen kirkon nuorisotyössä. Teoksessa Antti Laine & Mirkka Torppa (toim.) Ekumeeninen kasvatus – Mitä opimme toisiltamme? Saarijärvi: Suomen Lähetysseura, 190–193.

Lähetysstrategian teologinen perusta, 2010. Lähetysstrategian teologinen perusta. Viitattu 5.3.2013. Tallenne tekijän hallussa. <http://sakasti.evl.fi> -> Haku -> Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyön ja kansainvälisen diakonian peruslinja vuoteen 2015.

Malkavaara, Mikko 2007. Historiallinen näkökulma kansainvälisen diakonian teologiaan. Teoksessa Kari Latvus & Antti Helenius (toim.) Auttamisen teologia. Helsinki: Kirjapaja, 195–208.

Malkavaara, Mikko 2008. Lähetystyötä, kehitysyhteistyötä vai kansainvälistä diakoniaa. Diakonian tutkimus 1/2008. Diakonian tutkimuksen seura ry, 5–34.

Meriläinen, Sari & Seppo 2009. Kansainvälinen diakonia – rasite vai riemu? Diakoniatyöntekijöiden käsityksiä kansainvälisestä diakoniasta ja sen toteuttamistavoista Oulun hiippakunnassa. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Oulun yksikkö. Sosiaalialan koulutusohjelma, diakonin virkakelpoisuus. Opinnäytetyö.

Mikkanen, Suvi 2009. Maailmanpelastajan lyhyt oppimäärä. Kansainvälisen diakonian kasvatusaineisto rippikouluihin. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Helsingin yksikkö. Sosiaalialan

koulutusohjelma, lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto. Opinnäytetyö.

Murtorinne, Eino 2000. Yhtenäiskulttuurista kirkon itsenäistymiseen. Teoksessa Anssi Mäkinen (toim.) Kristinuskon historia 2000 - Kristinuskon Suomessa. Porvoo: Weilin+Göös, 99–101.

Mustakallio, Hannu 2000. Suomalaiset ja ekumenian varhaisvaiheet. Teoksessa Anssi Mäkinen (toim.) Kristinuskon historia 2000 – kristinuskon Suomessa. Porvoo: Weilin+Göös, 182–183.

Myllymäki, Tiina 2004. Teoksessa Tiina Myllymäki (toim.) Pallo haltuun – Kansainvälisyyskasvatus Suomessa. Lahti: Kehitysyhteistyön palvelukeskus.

Nevalainen, Johanna 2011. ”Olen saanut elämäni parhaan kokemuksen, jonka tulen muistamaan aina.” – Nuorisovaihto ryhmätapaaminen nuorten näkökulmasta. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Nuorten julkilausuma 2004. Teoksessa Paananen, Terhi & Tuominen, Hans (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Kirjapaja: Helsinki, 322–323.

Nurminen, Sari 2004. Ekumeenista oppimista ja kasvatusta. Näköala – Utsikt 2004/3-4, 18–21.

Opetusministeriö, 2007. Kansainvälisyyskasvatus 2010. Viitattu 22.10.2012.

Opetusministeriön julkaisuja.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2007/liitteet/opm11.pdf?lang=fi>.

Paakkanen, Talvikki 2010. Kansainvälisyyskasvatusmenetelmiä nuorisotila Kiwarille. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

- Paananen, Pia 2010. Näköaloja uskonnolliseen matkailuun Varkauden lähetysjuhlilla. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto. Opinnäytetyö.
- Pajunen, Mika 2010. Ekumenia Suomessa. Teoksessa Antti Laine & Mirikka Torppa (toim.) Ekumeeninen kasvatus – Mitä opimme toisiltamme? Saarijärvi: Suomen Lähetysseura, 30–38.
- Peiponen, Matti 2010. Miten ekumeeninen kasvatus vaikuttaa ja mitä se saa aikaan? Teoksessa Antti Laine & Mirikka Torppa (toim.) Ekumeeninen kasvatus – Mitä opimme toisiltamme? Saarijärvi: Suomen Lähetysseura, 218–231.
- Peltari, Antti 2010. Teoksessa Terhi Törmälehto (toim.) Maailma tuli tunnille – Kansainvälisyyskasvatus osana äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto, 85–96.
- Polkka i.a. Käsitteitä ja teoriaa. Viitattu 8.12.2012.  
<http://www.polkka.info/kasitteet.html>.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Suomen Piipliaseura.
- Salorinne, Soile 2010. Kokemus Pyhästä toisessa kirkossa. Teoksessa Antti Laine & Mirikka Torppa (toim.) Ekumeeninen kasvatus – Mitä opimme toisiltamme? Saarijärvi: Suomen Lähetysseura, 122–123.
- Silfverhuth, Olli-Pekka 2004. Ekumenia ilmentää kirkon ykseyttä. Teoksessa Viirimäki, Jaana (toim.) Maailmansilta – Kirkon lapsi- ja nuorisotyö kohtaa maailman. Helsinki: Kirkon kasvatus ja nuorisotyö, 19–20.
- Silfverhuth, Olli-Pekka 2005. Kansainvälisyys on kirkossa. Teoksessa Paananen, Terhi & Tuominen, Hans (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 147–155.

Soanjärvi, Katariina 2011. Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä. Jyväskylä studies in education, psychology and social research.

Suomen ekumeeninen neuvosto 2002. Ekumenian hyvät tavat. Teoksessa Charta Oecumenica & Ekumenian hyvät tavat. Helsinki: Suomen ekumeenisen neuvoston julkaisuja, 47–49.

Suomen ekumeeninen neuvosto i.a. Viitattu 17.7.2012.

[http://www.ekumenia.fi/ekumenian\\_tietopankki\\_](http://www.ekumenia.fi/ekumenian_tietopankki_)

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2009. Meidän kirkko – ykseyttä etsivä yhteisö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ekumeeninen strategia vuoteen 2015. Helsinki: Kirkkohallitus. Viitattu 20.7.2012. <http://www.evl.fi/strategiat> → ekumeeninen strategia → Laaja versio ekumeenisesta strategiasta ”Meidän kirkko – ykseyttä etsivä yhteisö”.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. A. Ekumenian juuret. Viitattu 17.7.2012. [www.evl.fi](http://www.evl.fi) → Usko ja arvot → Ekumenia → Oppikeskustelut → Ekumenian juuret.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. B. Aamenesta öylättiin. Luterilainen Maailmanliitto (LML). Viitattu 17.7.2012. [www.evl.fi/sanasto](http://www.evl.fi/sanasto) -> Luterilainen Maailmanliitto (LML).

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. C. Aamenesta öylättiin. Diakonia. Viitattu 7.2.2013. [www.evl.fi/sanasto](http://www.evl.fi/sanasto) -> Diakonia.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. D. Aamenesta öylättiin. Uskontodialogi. Viitattu 13.2.2013. [www.evl.fi/sanasto](http://www.evl.fi/sanasto) -> Uskontodialogi.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. E. Ystävyyssseurakuntatoiminta. Viitattu 6.3.2013.

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3AC22B>.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. F. Ystävyyssseurakunnat. Viitattu 2.2.2013. <http://evl.fi> -> Usko ja arvot -> Kansainvälisyys -> Yhteistyö maailmalla -> Ystävyyssseurakunnat.

Suomen Merimieskirkko ry i.a.. Viitattu 19.3.2013.

<http://www.merimieskirkko.fi/merimieskirkko>.

Taize i.a. Viitattu 20.9.2012. [www.taize.fr](http://www.taize.fr).

The Iona community i.a. Viitattu 19.3.2013. [www.iona.org.uk](http://www.iona.org.uk).

Tuppela, Tiina 2010. Määränpäänä Afrikka – Kansainvälisyyskasvatusta työpajoina. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Törmälehto, Terhi 2010. Teoksessa Terhi Törmälehto (toim.) Maailma tuli tunnille – Kansainvälisyyskasvatus osana äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto, 131–138.

Varis, Tuovi 2002. Kansainvälisyyttä leiritoimintaan. Leirituuli – Käsikirja leiritoiminnan järjestäjille ja ohjaajille. Helsinki: Lasten Keskus Oy.

Viirimäki, Jaana (toim.) 2004. Maailmansilta – Kirkon lapsi- ja nuorisotyö kohtaa maailman. Helsinki: Kirkon kasvatus ja nuorisotyö.

LIITE 1: Kansainvälisen toiminnan opas seurakuntien nuorisotyöhön.

Opas on tarkoitettu luettavaksi PDF-muotoisena.



# KANSAINVÄLISEN TOIMINNAN OPAS SEURAKUNTIEN NUORISOTYÖHÖN



## **Tekijät**

Jenna Koivisto ja Matleena Koskelainen  
Diakonia-ammattikorkeakoulu

## **Graafinen suunnittelu ja kuvitus**

Jenna Koivisto ja Matleena Koskelainen

## **Valokuvat**

Hele Ali-Löytty, Jenna Koivisto, Matleena Koskelainen ja Maiju Laitinen





# Sisällysluettelo

Johdanto	4
Merimieskirkot	5
Taizé	7
Iona	10
Pyhiinvaellukset	12
Kansainväliset leirit ja IYF	14
Ystävyyssseurakuntatoiminta	16
Muita hyödyllisiä nettisivustoja	18
Aina ei tarvitse lähteä	21
Ulkomaanmatkan suunnittelu	22
Tärkeitä asioita matkanjohtajalle	24
Muista nämä ennen matkaa	25
Rahoitus	26
Taloudellinen tuki	27
Huomioi nämä	28
Linkkiluettelo	29



Oppaan tarkoitus on edistää kansainvälistä toimintaa seurakuntien rippikoulun jälkeisessä nuorisotyössä. Toivomme, että opas auttaa kehittämään kansainvälistä toimintaa ja kannustaa nuoria lähtemään mukaan yksin tai ryhmänä. Opas sisältää erilaisia matkakohteita sekä vinkkejä ja ideoita matkanjärjestäjille sekä yksin matkustaville.



**”Minä rukoilen, että he kaikki olisivat yhtä, niin kuin sinä, Isä, olet minussa ja minä sinussa. Niin tulee heidänkin olla yhtä meidän kanssamme, jotta maailma uskoisi sinun lähettäneen minut.” (Joh. 17:21)**



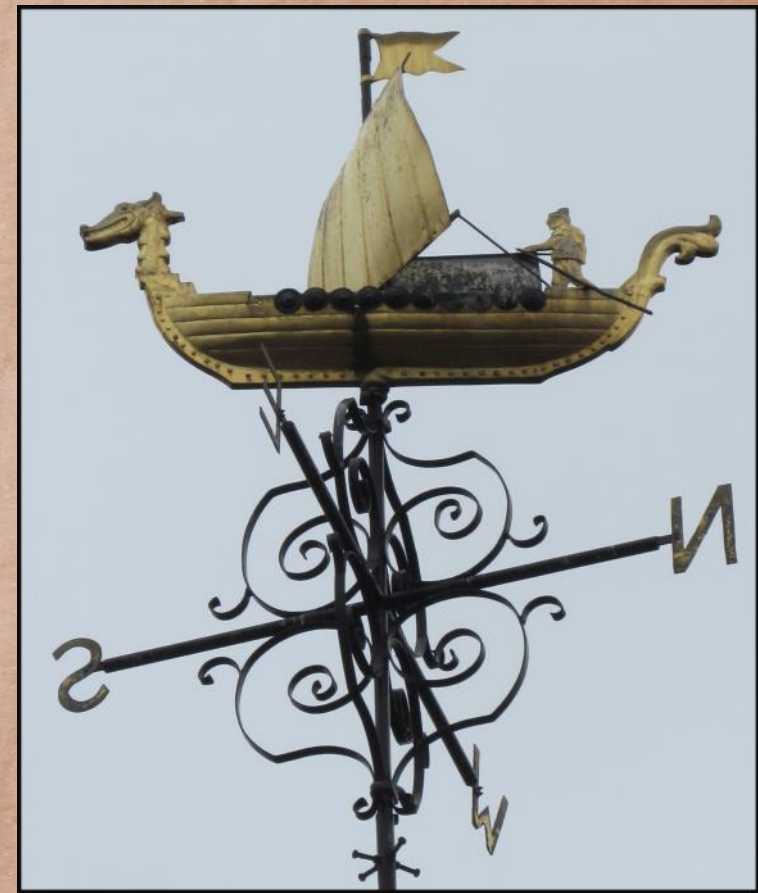
# MERIMIESKIRKOT

**Mikä:** Merimieskirkko, suomalainen kohtaamis- ja levähdyspaikka ulkomailla.

**Missä:** Seitsemän toimipistettä ympäri Eurooppaa: Antwerpenissa, Brysselissä, Hampurissa, Lyypekissä, Ateenassa, Rotterdammassa sekä Lontoossa. Toimintaa myös muualla Euroopassa sekä kotimaassa.

**Miten:** Yksin tai ryhmässä. Merimieskirkot ovat oiva paikka majoittua nuorten ryhmän kanssa tai yksin.

**Kenelle:** Ulkomailla asuville sekä matkustaville suomalaisille.





Merimieskirkot on alun perin tarkoitettu levähdyspaikoiksi merimiehille, jotka seilaavat ympäri maailmaa. Nykyään merimieskirkot tarjoavat rekkakuskeille sekä merimiehille paikkaa, jossa levähtää, puhua suomea, saunaa sekä syödä suomalaisia tuotteita.

Ulkomailla yksin liikkuesssa tarjoavat merimieskirkot mukavaa palvelua suomeksi, mikä helpottaa tutustumista uuteen kaupunkiin ja maahan. Osa merimieskirkoista tarjoaa myös majoituspalveluita, tilaussaunaa, suomalaista ruokaa ja elintarvikkeita, suomalaisia messuja ja keskustelukumppaneita. Monesti merimieskirkot ovat myös paikallisten suomalaisten kokoontumispaikka. Näissä järjestetään myös au-paireille kokoontumishetkiä ja tarjotaan paikkaa, johon turvautua, jos ongelmia matkan aikana ilmenee.

Merimieskirkolle voi hakeutua myös vapaaehtoiseksi puoleksi vuodeksi tai vuodeksi. Tämä voi olla hyvä vaihtoehto viettää esimerkiksi välivuotta. Vapaaehtoisena pääsee kirkosta riippuen tekemään erilaisia hommia lastenkerhoista, ruoanlaittoon ja siivoukseen. Vapaaehtoisena toimiminen on hyvä tapa tutustua uuteen maahan ja sen kulttuuriin. Jos vapaaehtoisuus kiinnostaa niin [täältä](#) löydät lisätietoa.





# TAIZÉ



**Mikä:** Taizén yhteisö

**Missä:** Etelä-Burgundissa  
Ranskassa

**Miten:** Yksin, ryhmänä tai  
perheenä

**Kenelle:** Nuorille, nuorille ai-  
kuisille sekä perheille



Taizé yhteisöön on mahdollista lähteä nuorten ryhmän kanssa elämään yhteisön kanssa arkea Taizén hengessä.

Matkaan lähdön tulisi olla jokaisen henkilökohtainen päätös.

Päivä rytmittyy kolmen rukoushetken ympärille. Jokaisella vastuulliset tehtävät, esimerkiksi tiskaaminen tai siivoaminen.

Pienryhmäkeskusteluita on päivittäin.



Toivottava matkan kesto olisi sunnuntaista sunnuntaihin tai torstaista sunnuntaihin.

Vähintään 3 päivää perillä, jotta ehtisi sisäistämään edes jonkun verran asioita.

Suosittelavaa viikon oleilu.

15-16-vuotiaiden kanssa matkustettaessa on hyvä muistaa puhua tapaamisen tarkoituksesta ennen matkaa.

Tämän ikäisten kanssa suositeltavaa on viiptyä torstaista sunnuntaihin.

Ohjaajia tulisi olla yksi jokaista viittä nuorta kohden.



Varsinainen Taizén kohderyhmä on nuoret aikuiset eli 17-29-vuotiaat. 25-35-vuotiaille tapaamisissa järjestetään tälle ikäryhmälle kohdennettua ohjelmaa pääsiäisen aikaan sekä heinä-elokuussa. Alle 15-vuotiaiden on mahdollista päästä Taizéen vain vanhempiensa kanssa.

Valmentautuminen on tärkeää. On hyvä tuoda esille yksinkertainen elämäntyyli Taizéssa, päivittäisen ohjelman sisältö ja yhteisiin rukoushetkiin asennoituminen. Rukoushetkiä ajatellen voi olla hyvä opetella joitain lauluja jo etukäteen. Lisäksi nuorten on hyvä nähdä video tapaamisista. Olisi myös toivottavaa saada kokemusasiantuntija kertomaan kokemuksistaan Taizésta.

Ei retkiä yhteisön ulkopuolelle.

Oma Raamattu mukaan.



Taizén hinnat löydät [täältä](#)

Alle 17-vuotiaiden sekä yli 30-vuotiaiden käynnit ovat rajattu yhteen kertaan vuodessa ja oleskeluaika on viikko. Myös perheiden runsaan lukumäärän vuoksi perheiden toivotaan saapuvan Taizéen vain kerran vuodessa. Nuorten kohdalla on mahdollista keskustella ylimääräisestä viikon tai kahden oleskelusta yhteisön veljen tai sisaren kanssa. Lisäksi 18-29-vuotiaiden on mahdollista tulla osaksi vapaaehtoisten työryhmää, jolloin yhteisössä voidaan viettää aikaa kahdesta viikosta vuoteen. Jos tämä vaihtoehto kiinnostaa lisätietoa saat [täältä](#).



# IONA

**Mikä:** Ionan yhteisö

**Missä:** Skotlannissa, Ionan ja Mullin saarella yhteensä kolme toimipistettä

**Miten:** Yksin, ryhmänä, perheenä

**Kenelle:** Kaikille





Iona yhteisö on kristillinen ja ekumeeninen yhteisö, joka rukoilee ja toimii oikeudenmukaisuuden, rauhan ja luomakunnan eheyden puolesta. Ionaan on mahdollista matkata pyhiinvaelluksen merkeissä.

Iona yhteisöllä on kolme keskusta Iona Abbey, Macleod ja Camas, joissa heillä on erilaista toimintaa ja mahdollisuus maajoittua. Keskuksilla on erilaisia teemaviikkoja, joista osa suunnataan nuorille. Esimerkiksi Nuortenfestivaaliviikolle ovat tervetulleita nuoret ympäri maailman rukoilemaan, ylistämään, tekemään työtä ja pitämään hauskaa. Ionan kalenterin löydät [täältä](#).

Iona yhteisöön otetaan vuosittain noin 100 vapaaehtoista erilaisiin töihin ruoanlaitosta ja kodinhoidosta pakettiautolla ajamiseen. Tärkeintä vapaaehtoiselle on halu osallistua arkeen, johon vieraanvaraisuus, työnteko, ylistys ja luovuus kuuluvat olennaisena osana. Vapaaehtoiseksi hakeutumises-ta lisää [täältä](#).





# PYHIINVAELLUKSET

**Mikä:** Pyhiinvaellus eli rukoilemista jaloilla.

**Missä:** Maailmassa on paljon tunnettuja pyhiinvaellusreittejä sekä pyhiinvaelluskohteita

**Miten:** Ryhmänä tai yksin  
**Kenelle:** Kaikille. Ottaen huomioon jokaisen henkilökohtaiset kyvyt ja haasteet vaellusta suunniteltaessa.

16/10/2011



Tunnettuja pyhiinvaellusreittejä ovat muun muassa Pyhän Henrikin tie Satakunnassa, Jaakontie Varsinais-Suomessa ja Via Francigena Italiassa. Pyhiinvaelluskohteita löytyy useita, kuten Santiago de Compostela Espanjassa, Iona-yhteisö Skotlannissa, Luostarikirkko Ruotsissa, pyhät kohteet Jerusalemissa, luterilaisille merkittävät Assisi tai Wittenberg Saksassa. Kohteita, joihin tehdä pyhiinvaelluksia on paljon lähellä ja kaukana.

Mikä tahansa vaellus voi olla pyhiinvaellus, jos sen haluaa niin kokea. Olennaista on hengellisyys. Raamatun lukeminen, rukoileminen ja jumalanpalvelusten järjestäminen mahdollisuuksien mukaan on tärkeä osa pyhiinvaellusta.

Pyhiinvaeltajan on suunniteltava reitti, aikataulu, varusteet, vaatetus ja majoitus huolellisesti etukäteen. Erityisesti ryhmässä liikuttaessa on majoituskohteisiin ilmoitettava etukäteen aikataulu, milloin majoitusta tarvitaan.

**Lisätietoja:** [Jaakontien ystävät ry](#) sekä [Pyhän Henrikin pyhiinvaellusyhdistys](#)





# KANSAINVÄLISET LEIRIT ja IYF

Kansainväliset leirit ja retket kokoavat nuoria ympäri maailmaa yhteen. Kansainvälinen leiri voidaan pitää ulkomailla tai kotimaassa, pääasia on kansainväliset osallistujat. Mahdollisuuksia on rajattomasti ja usein vain luovuus ja ryhmän toiveet ovat rajana. Esimerkkinä kerromme kansainvälisestä leiristä nimeltä IYF (International Youth Festival).



**Mikä:** Kansainvälinen leiri

**Missä:** Suomessa tai ulkomailla

**Miten:** Ryhmänä

**Kenelle:** Nuorille ja nuorille aikuisille, joita kiinnostaa tutustua eri maalaisiin uskoviin nuoriin ja heidän kulttuuriinsa.



Kansainvälisen leirin tarkoituksena on kokoon-tua ekumeenisuuden äärelle. Leirillä tutustutaan uusiin ihmisiin, uusiin kulttuureihin ja ollaan yhdessä uskon kysymysten äärellä.

IYF-leiri järjestetään vuosittain. Yhteistyössä on kolme seurakuntaa, joista jokaisella on vastuu leirin järjestämisestä joka kolmas vuosi. Leiri jär-jestetään siis vuorovuosina Saksassa, Suomessa ja Englannissa. Järjestely-vastuuseen kuuluu leirin toteuttami-nen, ohjelman suunnittelu ja käytän-nön asioiden hoitaminen, kuten majoit-us. Vastuuta jaetaan kuitenkin yhtei-sesti muille maille, joilla jokaisella on oma hartausvastuu päivänsä, jolloin myös jumalanpalvelus on heidän vas-tuullaan.

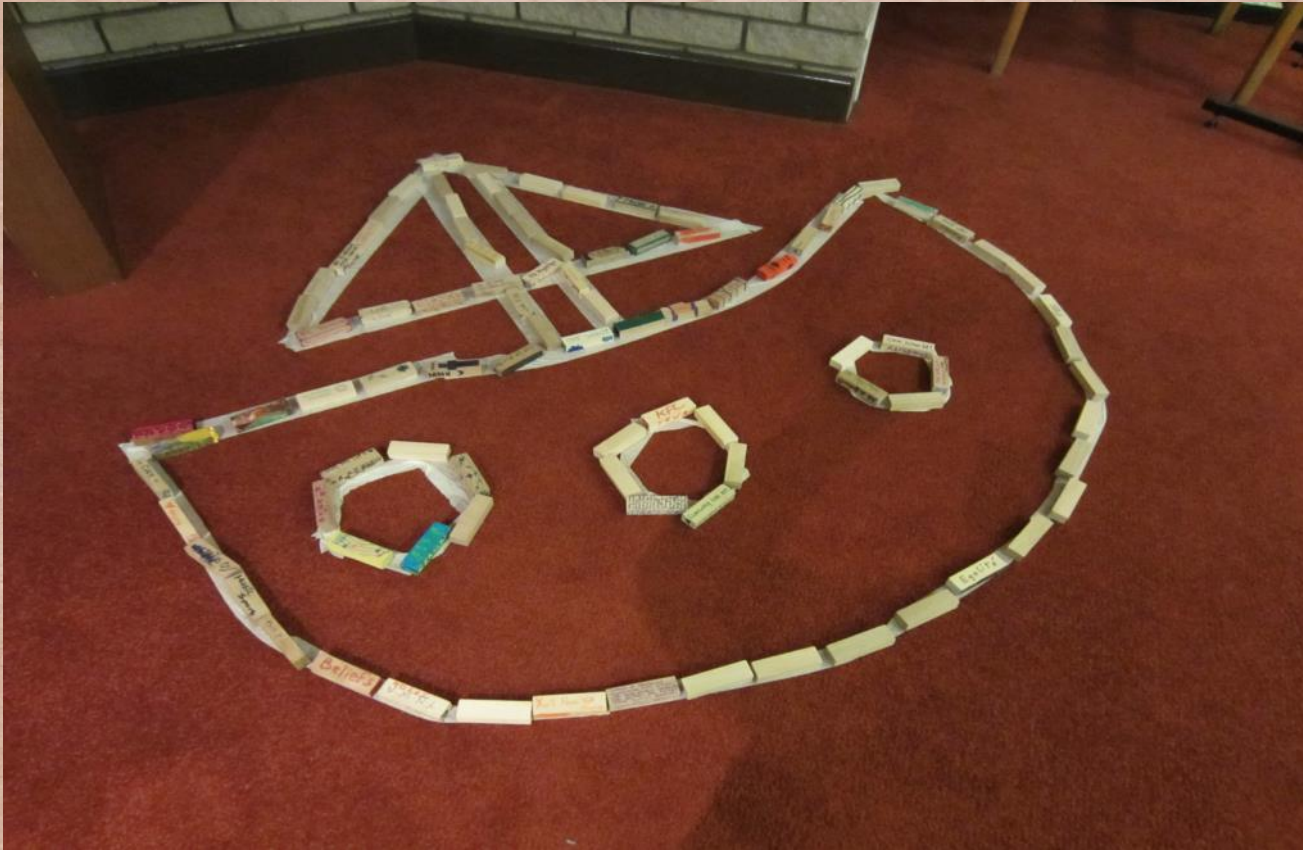
Leirillä on joka vuosi oma teema, jonka ympärille leiri rakentuu. Työpajatyös-kentelyt, hartauselämä ja vapaa-aika antavat mahdollisuuksia olla osana ekumeenista yhteyttä.

Leiri on mahdollista toteuttaa monella eri ta-valla. Tärkeää on vastuun jakaminen vapaa-ehtoisille eli osallistuville nuorille ja nuorille aikuisille. Myös muille osallistujille vastuun jakaminen on tärkeää, että mahdollisimman moni pääsee toteuttamaan leiriä omalla pa-noksellaan.





# YSTÄVYYSSSEURAKUNTA TOIMINTA



**Mikä:** Seurakunta, jonka kanssa paikallisseurakunta tekee yhteistyötä. Tarvitsevat usein tukea, jota keräysten ja käsistöiden avulla viedään paikan päälle pienryhmän kanssa.

**Missä:** Ympäri maailmaa

**Miten:** Ryhmässä

**Kenelle:** Kaikille

**Haluatteko hankkia ystävyysseurakunnan? Helpoiten tämä onnistuu kirkkohallituksen ulkoasianosaston kautta: [täältä](#)**



Ystävyysseurakuntatoiminnan on tarkoitus edistää seurakuntien ja seurakuntalaisten välistä yhteyttä. Lisäksi halutaan tukea kasvamista yhteisessä kristillisessä uskossa ja palveluvastuussa. Käytännössä voidaan tehdä ryhmämatkoja, kuorovierailuja, järjestää leirejä ja rippikouluja sekä toteuttaa kielikursseja. Myös työntekijävaihto ja yhteiset hankkeet ovat yleisiä.

Ystävyysseurakuntatoiminta on tärkeä osa seurakuntien kansainvälisyyskasvatusta sekä merkittävä kansainvälisen diakonian muoto. Aluksi ystävyyssuhteissa painottuu avustustoiminta, jolloin apu on vaatteiden ja tavaroiden välittämistä tai taloudellista tukemista. Kun ystävyyskirkko vahvistuu, toiminnasta tulee tasavertaisempaa yhteistyökumppanuutta.





# Muita hyödyllisiä linkkejä kansainvälisestä toiminnasta

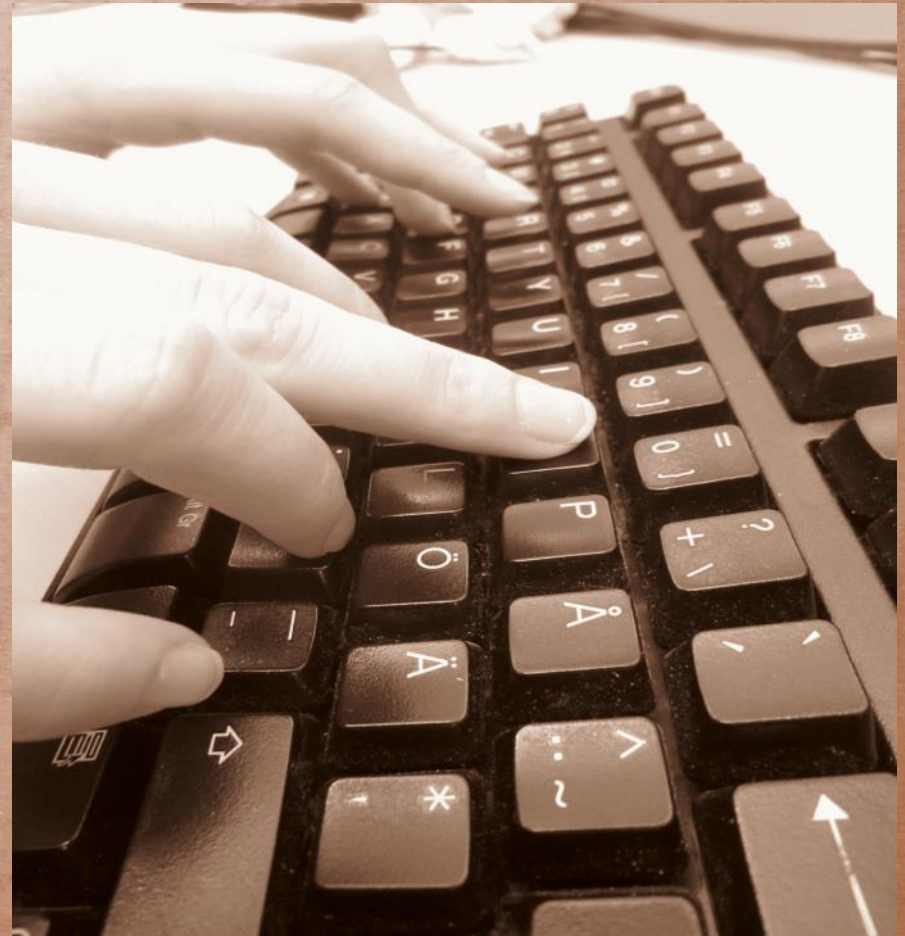
Maailmanvaihdon kautta voi hakeutua vapaaehtoiseksi ulkomaille, tai olla tukena suomeen vapaaehtoiseksi tulevalle ulkomaalaiselle. Lisää tietoa maailmanvaihdosta löydät [täältä](#).

Suomen lähetysseuran kautta voit löytää oman polkusi kansainväliseen toimintaan. Vaihtoehtoja on paljon, ulkomaille lähdöstä aina kummitoimintaan. Katso lisää [täältä](#).

Kansainvälisestä ja ekumeenisesta toiminnasta löydät lisää tietoa Euroopan ekumeenisen nuorisoneuvoston sivuilta [täältä](#).

KMN eli kirkkojen maailmanneuvosto tarjoaa muun muassa stuerttikoulutusta sekä harjoittelupaikkoja. Lisätietoja [täältä](#).

Nuorten Keskuksen kautta ja kanssa pääsee helposti kokemaan kansainvälistä toimintaa. Euroopassa järjestetään vuosittain useita erilaisia kristillisiä tapahtumia. Lisää tietoa löydät [täältä](#).





SEN eli Suomen ekumeeninen neuvosto vaikuttaa monella saralla ja järjestää ekumeenista ja kansainvälistä toimintaa. SEN:sta löydät lisätietoa [täältä](#)

Suomen ekumeenisen neuvoston nuorisosaaston sivut löytyvät [täältä](#). SENNJ tiedottaa ulkomailla tapahtuvista koulutustapahtumista ja tukee kansainvälistä ekumeniaa myös taloudellisesti.

Jos haluat oppia ekumeniasta ja muista kristillisistä kirkkokunnista, kannattaa osallistua SENNJ:n järjestämään KETKO koulutukseen. KETKO eli kansainvälisen ja ekumeenisen toiminnan koulutusohjelma on ekumeniasta sekä kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen kansainvälisestä toiminnasta kiinnostuneille, erityisesti 18–30-vuotiaille. Lisää tietoa maksuttomasta koulutuksesta löydät [täältä](#). Myös työntekijöille on tarjolla proKETKO josta lisätietoa löytyy [täältä](#).





# Cimo ja Youth in Action

**Cimo** ”on kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön asiantuntija- ja palveluorganisaatio.” Sen tarkoituksena on edistää suomalaisten kansainvälistymistä nuorten keskuudessa, koulutuksen avulla sekä kulttuurin ja työelämän alueilla.

Cimo tarjoaa mahdollisuuksia lähteä kansainväliseen vaihtoon tai harjoitteluun.

Lisätietoa Cimosta löydät [täältä](#).

**Youth in Action** on Euroopan unionin nuorisotoimintaohjelma, jonka tarkoituksena on kannustaa ja edistää nuorten kiinnostusta kansainvälisestä toiminnasta. Ohjelma tukee nuoria rahallisesti heidän kansainvälisissä hankkeissaan.

## **Viisi tapaa toimia:**

Nuorten Eurooppa: Tarkoituksena kokoontua samoista asioista kiinnostuneiden nuorien kanssa yhteen.

Nuorisoaloite: Haluatko järjestää tapahtuman kotikunnassasi, mutta sinulta puuttuu rahoitus? Nuorisoaloite voi auttaa sinua.

Demokratiahanke: Jos politiikka houkuttelee ja sinulla on siitä mielipiteitä, on tämä hanke sinua varten.

Eurooppalainen vapaaehtoispalvelu: Kiinnostaa-ko sinua lähteä tutustumaan uusiin kulttuureihin, hankkia uusia kokemuksia ja olla samalla hyödyksi muille? Vapaaehtoisohjelma voi olla juuri oikea polku sinulle toteuttaa haaveita tai lähteä viettämään välivuotta.

Nuoret maailmassa: Kiinnostaako nuoret Euroopan unionin ulkopuolella? Järjestä tapaaminen vaikka serbialaisten nuorten kanssa.

Lisätietoa tästä kaikesta löydät [täältä](#).



# **Jos ulkomaille lähteminen tun- tuu liian haastavalta tai talou- dellisesti mahdottomalta?**

Kansainvälistä toimintaa voi ja pitää toteuttaa koti-  
timaassa. Aina ei tarvitse lähteä kauas, jotta voi  
kokea kansainvälisyyttä. Omassa seurakunnassa  
voi järjestää kansainvälisiä messuja, tempauksia  
tai kutsua ulkomailla olleita henkilöitä kertomaan  
kokemuksista. On myös mahdollista kutsua ulko-  
maalainen seurakuntaryhmä vieraakseen ja näin  
päästä tutustumaan uusiin ihmisiin, kulttuuriin  
ja kieleen.





# Suunnitellessasi nuorten kanssa ulkomaanmatkaa huomioi nämä

Matkan ajankohta ja kohde täytyy olla tiedossa reilu vuosi ennen matkaa.

Kokoa ryhmä ajoissa.

Kerää varausmaksu ilmoittautumisen yhteydessä.

## Budjetti

Laske kokonaiskustannukset suunnitteluvaiheessa.

Näihin kuuluvat: Matkakustannukset, kuljetukset, majoitus, tietullit, viisumit, ruokailut, vierailukohteet, passit, matkavakuutukset, käyttörahat, lentokenttäverot, postituskustannukset, puhelinkustannukset, toimitusmaksut, markkinointikustannukset. Varaa matkalle mukaan käteiskassa yllättäviä tilanteita varten.

## Matkatoimisto

Matkaa suunnitellessa tee yhteistyötä matkatoimiston kanssa, sillä ulkomaille tehtävät matkat ovat luvanvaraisia ja matkatoimistoilta luvat löytyvät. Vertaile eri matkatoimistojen hintoja.

Sovi peruutusehdoista, lippujen toimittamisesta sekä maksuliikenteestä matkatoimiston kanssa.

Matkatoimistolle ilmoitetaan matkustajien tiedot ja hyttijaot tai istumajärjestykset.

Muista selvittää tarvittavat ikäraajat sekä huoltajien määrät esimerkiksi laivayhtiöltä erikseen.





## **Markkinointi**

Aloita markkinointi ajoissa. Aloita omasta paikallis seurakunnasta ja jos mukaan lähtijöitä ei löydy tarpeeksi voi matkaa tarjota rovastikunnan tai hiippakunnan muille seurakuntanuorille.

### **Markkinoinnissa käytävä ilmi**

- **Matkakohde**
- **Ajankohta**
- **Kenelle matka on tarkoitettu**
- **Montako paikkaa matkalla on**
- **Matkanjohtajat + yhteystiedot**
- **Peruutus- ja maksuehdot**

Yhteydenpidosta on sovittava ryhmän kanssa. Facebook, sähköposti ja puhelimet ovat hyviä väyliä. Muista myös tavallisen kirjeen mahdollisuudet. Huomioi, että kaikilla ei ole pääsyä internetiin.

### **Kirjalliset ohjeet**

Toimita kirjalliset ohjeet matkaan lähtijöille sekä huoltajille.

### **Kirjeessä selvitä**

- **Matkan aikataulu/ohjelma**
- **Varustusluettelo**
- **Passi**
- **Matkavakuutus**
- **Valuutta**
- **Matkanjärjestäjien yhteystiedot sekä**
- **Tietoa paikallisista oloista.**
- **Lentokoneiden käsimatkatavaroiden turvamääräykset**
- **Yhteiset pelisäännöt**
- **Alkoholin ja tupakkatuotteiden käyttö**



# Tärkeitä asioita matkanjohtajalle

- Kaikki ryhmään kuuluvat ovat matkanjärjestäjän vastuulla koko matkan ajan.
- Sovi vastuualueista muiden matkanjärjestäjien kanssa
- Pidä puhelin aina mukana ja varmista, että kaikilla matkalaisilla on oikea puhelinnumero muistissa, myös muualla kuin vain omassa puhelimessa.
- Pidä osallistujalista ja yhteystietoja aina mukana
- Matkaliput ja käteiskassa tulee olla varmassa tallessa tai mukana.
- Ensiapulaukku tulee olla mukana, mieti sen sisältöä matkakohteen mukaan.
- Lähimmän konsulaatin/lähetystön yhteystiedot on oltava tiedossa
- Pohdi etukäteen, miten mahdollisissa sairastapauksissa toimitaan.
- Matkalla mukana olevien sairaudet tai erityisruokavaliot tulee olla tiedossa.
- On hyvä muistuttaa, että reseptilääkkeiden käyttäjillä täytyy olla reseptit mukana. Huomioi, että lääkkeiden tulisi olla alkuperäisissä pakkauksissa mahdollista tullitarkastusta varten.
- Muistathan täyttää tarvittavat turvallisuusasiakirjat. Turvallisuusohjeet löytyvät [täältä](#).



# Muista nämä ennen matkaa

- Tutustu matkakohteeseen, sen kulttuuriin ja mahdollisiin eroihin uskon elämän toteuttamisessa.
- Selvitä onko matkakohteissa ja nähtävyyksissä tarvetta tulkille ja mistä sellaisen saa hankittua.
- Ole ajoissa yhteydessä matkakohteisiin ja varmista, että kaikki sovitut on kunnossa.
- Selvitä mitä varusteita paikasta löytyy ja mitä olisi hyvä ottaa mukaan. Esimerkiksi makuupussit, omat ruokailuvälineet sekä paikan peseytymistilat on hyvä selvittää etukäteen.
- Huomioi ajoissa erityisruokavaliot.
- Huomioi ja selvitä mahdollisten vierailukohteiden hinnat ja aukioloajat etukäteen.
- Selvitä etukäteen kohteiden pukeutumis- sekä käyttäytymissäännöt. Jos näissä on jotain erityistä huomioitavaa, on niistä hyvä nuorten kanssa puhua jo ennen matkaa.
- Ilmoittautumismaksuja maksettaessa käytä aina kun mahdollista tilisiirtoa ja hoida maksut etukäteen Suomesta käsin.
- Kokemuksista on hyvä puhua matkan jälkeen. Jo ennen matkaa voi sopia ajankohdan matkan jälkeen, jolloin voi kokemuksia jakaa joko ryhmän tai esimerkiksi seurakunnan työntekijän kanssa.





# Rahoitus

**Mistä rahaa:** Matkaa suunniteltaessa mietittävä, halutaanko rahaa kerätä vai onko mahdollista maksaa koko summa itse. Kaikilla on oltava tasapuolinen mahdollisuus osallistua toimintaan eikä raha saa olla este matkoja suunniteltaessa.

Matkan maksaminen on mahdollista hoitaa eri tavoin:

1. Koko matka maksetaan itse
2. Matkasta maksetaan 75% tai 50% ja osallistutaan lisäksi myyjäisiin ja muihin rahankeräystepauihin loppusumman saamiseksi.

Kerättiinpä rahaa miten tahansa on tärkeää, että jokainen matkalle lähtijä sitoutuu ja osallistuu rahan keräämiseen.

**Keräysideoita:** Erilaiset myyjäiset ja lapsille järjestettävät tempaukset. Ohjelmassa esimerkiksi ongin-taa, onnenpyörää, makkaranmyyntiä ja ohjelmaa vanhemmille. Musiikkiesitykset, joiden yhteydessä toteutetaan vaikka arpajaiset. Nykyään on myös paljon erilaisia tuotteita mitä voi myydä, esimerkiksi [Pilkkosen sukat](#), [vessapaperia](#) tai [toffeeta ja keksejä](#).



# Taloudellista tukea

Tässä muutama ehdotus apurahojen hakemiseen.  
Kannattaa rohkeasti ottaa selvää ja kysyä eri tahoilta taloudellista tukea.

- [Cimo](#)
- [Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)
- [SENj](#)
- Oma seurakunta/seurakuntayhtymä
- Hiippakunta
- Kotikaupunki
- Erilaiset rahastot oman kaupungin alueella





# Huomioi seuraavat asiat

Eurooppalaisen sairasturvakuutus kortin saat hankittua [täältä](#).

Muistathan aina hankkia matkavakuutuksen ja tarkistaa, että vakuutat itsesi ja tavarasi!

[Täältä](#) löytyy matkustamiseen liittyviä tietoja matkustusrajoituksista sekä tiedotteita, joista voi olla matkustaessasi hyötyä.

Muistathan tarkistaa tarvitseeko maahan mihin aiot matkustaa viisumia. Viisumit hankitaan kyseisen maan konsulaatista ja parhaat ja ajankohtaisimmat tiedot tähän löydät etsimällä netistä kyseisen maan konsulaatin.

Valuuttakurssit näet [täältä](#).

Passin hakuun apua löytyy [täältä](#).

Tarvittavat rokotteet voit tarkistaa [täältä](#).



## LINKKILUETTELO

<http://www.merimieskirkko.fi/70-vapaaehtoisty>  
[http://www.taize.fr/fi\\_article5531.html](http://www.taize.fr/fi_article5531.html)  
[http://www.taize.fr/fi\\_article5142.html](http://www.taize.fr/fi_article5142.html)  
<http://iona.org.uk/island-centres/>  
<http://iona.org.uk/organisation/staffing/volunteers/>  
<http://www.kotikone.fi/~g609939/jaakontie/index.html>  
<http://www.henrikin.fi/>  
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp3?open&cid=Content3AC22B>  
<http://maailmanvaihto.fi/>  
[http://www.suomenlahetysseura.fi/ls\\_fi/](http://www.suomenlahetysseura.fi/ls_fi/)  
<http://www.eyce.org/>  
<http://www.nuortenkeskus.fi/fi/toimintaa/kansainvalinen+toiminta/kristillisia+nuorisotapahtumia+euroopassa/>  
<http://www.oikoumene.org/en/programmes/the-wcc-and-the-ecumenical-movement-in-the-21st-century/youth-in-the-ecumenical-movement.html>  
<http://www.ekumenia.fi/>  
<http://www.nuortenekumenia.fi/>  
<http://www.nuortenekumenia.fi/ketko>  
<http://www.cimo.fi/etusivu>  
<http://www.cimo.fi/youth-in-action>  
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/BA8BEFB615C73D01C2257700003F33C1/\\$FILE/Leiritoiminnan\\_turvallisuusohjeet06.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/BA8BEFB615C73D01C2257700003F33C1/$FILE/Leiritoiminnan_turvallisuusohjeet06.pdf)

<http://www.pilkkoset.fi/>  
<http://koulukauppa.nordpap.fi/node/8?adwords=vessapaperin%20myynti>  
<http://www.kakkutukku.fi/?gclid=CO2l2fXfj7UCFUK9zAodUW8ABg>  
<http://www.cimo.fi/ohjelmat>  
[http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen\\_kohteet\\_ja\\_rahoitus/](http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/)  
<http://www.nuortenekumenia.fi/sennj>  
<http://www.rokote.fi/home.aspx>  
<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=15732&contentlan=1&culture=fi-FI>  
<http://poliisi.fi/poliisi/home.nsf/pages/0F1952F245FE4200C22571CE004C0912?opendocument>  
<http://kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/040504143116MH?OpenDocument>  
<http://valuuttamuunnin.com/>